БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 58 (7666)
МАРТЫН 7
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн

Социалистическэ промышленностиин ба хүдөө ажахын бүхы һалбаринууд айхабтар ехэ арга боломжотой. Энэ арга боломжыень элирүүлээд, эзэн ёһоор ашаглаха гээшэ зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые гансашье дүүргэхэ бэшэ, мүн үлүүлэн дүүргэхэ ябадал хангаха гэһэн удхатай.

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдһээ).

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй дашарамдан дэлгэрһэн политическэ ба ажалай айхабтар ехэ дэбжэлтын эрхэ байдалда манай ороной арад хүдэлмэрилжэ байна.

Хүндэ индустрие булюу ехээр хүгжөөһэнэй ашаар зургаадахи табанжэлэй турша соо социалистическэ экономикын бүхы һалбаринуудые, тэрэ тоодо хүдөө ажахые шэмээр дэбжээхэ зорилго табигдана. Хүн зондо эдеэ хоол, хүнгэн промышленностьда түүхэй эд элбэг ехээр үгэхын түлөө тэмсэлдэ партиие, бүхы советскэ арадые элсүүлэн, хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ хүдэлмэреэ сусаршагүйгөөр хэжэ үргэлжэлүүлхыень Центральна Комитэтэ съезд даалгана» гэжэ партиин XX съездын резолюци соо хэлэгдэнэ.

Хүдөө ажахые эрид дэбжээхын тулада ороoһо таряа элбэг ехээр хуулдаг болохо, 1960 ондо орон дотороо 11 миллиард пүүд таряа абаха зорилго партиин XX съездын Директивэнүүд соо табигдана. Энээниие бэелүүлхын тулада зургаадахи табанжэл соо тарянай бүхы ургаса дээшэлүүлхэ, шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ, кукуруза ехээр таридаг болохо, таряа гээхэ ябадалтай шангаар тэмсэхэ хүдэлмэри ябуулагдаха болоно.

Хүдөө ажахыдахи энэ гол шухала зорилгые бэелүүлхын тулада нютагуудтахи партийна, советскэ органуудай ехэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой. Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэ наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ айхабтар шухала удхашанартай гэжэ Парти, Правительство заана.

Хүдөө ажахын наукануудай туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые ажал хүдэлмэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэмнай гээгдэжэ ябаһан ажахынуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргуулха гэһэн удхатай. Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ тээшэ партийна, советскэ органуудай хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ шухала асуудал мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй тоосоото элидхэл соо нүхэр Хрущев зааһан байна. Манай республика дотор энэ хэрэг хангалтагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Манай колхозууд, МТС-үүд болон совхозууд һүүлэй хэдэн жэл соо ороoһо тарянай муу ургаса хураана, элдүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ малажалай продуктнуудые багаар абана. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын наукануудай туйлалтанууд, түрүүшүүлэй дүй дүршэл ажал хүдэлмэридэ муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Жэшээнь, сагай хурайшаг уларилтай манай эндэхи эрхэ байдалда ямар агротехникэ хэрэглээ һаа, ороoһо таряа ехээр ургуулхаб гэжэ туршалта мүнөө болотор хэгдэнэгүй. Социалистическэ Ажалай Герой Серпион Кириллович Киселёвой участок дээрэһээ хододоо һайн ургаса абтадаг байһан ушар энэ шалтагаай буруу байһые гэршэлнэ. Мүн Тункэнэй аймагай полевод нүхэр Бараев һүүлэй хэды жэл соо таряанай һайн ургаса абажа байна. Эдээнэй дүй дүршэл мууса дэлгэрүүлэгдэнэ. Тиихэдэ колхозой эрдэмтэ Т. С. Мальцевай аргые дэлгэрүүлхэ хүдэлмэри аргагүй муугаар ябуулагдана. Заиграйн, Ториин, Бичурын болон бусад аймагуудта түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлгэ хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Манай республикын колхозууд сабшалан һайжаруулха талаар ехэ дүршэлтэй болоһон, анханда энэ хүдэлмэри үүсхэһэн байна. Тиимэ байбашье, мүнөө энэ хүдэлмэри эхи захагүй болошонхой, орхигдошонхой юм. Малай үбһэ тэжээл багатай байбашье, сабшалан ба бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулагдадаггүй, түрүү луговодуудай дүй дүршэл ба үүсхэл дэмжэгдэдэггүй байна. Аймаг бүхэндэ түрүү луговодууд байха. Теэд, тэдээниие ганса нэгээрнь сабшалан дээрэ гаргаад лэ, зохихо туһаламжа үзүүлдэггүй. Хориин, Хэжэнгын, Сэлэнгын аймагуудта иимэ баримтанууд үзэгдэнэ. Суута луговодууд Батышев, Ефимов гэгшэд ганса гансаараа шахуу хүдэлмэрилдэг, тэдээндэ туһаламжа үзүүлэгдэдэггүй байна. Мүн малажал дээрэшье түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэрэг тон бирагүй. Жэшээ болгон Сэлэнгын аймагые хараад үзөө. Эндэхи колхозууд арбаад жэлэй саада тээ һү ехээр һаадаг түрүү һаалишадаараа суурхадаг байгаа. Теэд эдээнэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгогдоогүй, мүнөө аймаг дотор һүнэй-товарна фермэнүүдэй үнеэдһээ һүн багаар һаагдана. Эдэ бүгэдэ хадаа аймагай партийна, советскэ органуудай хүдэлмэриин ехэ дутагдал болоно.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байһанда Хүдөө ажахын министерство, тэрэнэй хүдөө ажахын пропагандын управлени, мүн республикын научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд ехэ зэмэтэй. Республикынгаа хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ эдэ организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаггүй. Теэд али тухай олон шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии гээшэб! Хүдөө ажахын новаторнуудай туйлаһан шэнэ юумэн, мүн тэдэнэй һайшаалтай үүсхэл саг соогоо дэмжэгдэн дэлгэрүүлэгдэдэггүй байна. Тиихэдэ түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл тухай бэшэгдэһэн брошюранууд дутагдалтай байна. Мүнөө шэнэ эрилтын ёһоор Хүдөө ажахын министерство, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд хүдэлмэреэ шэнэдхэн табиха, наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые колхозой ажахыда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табиха ёһотой.

Нютагуудтахи партийна, советскэ органууд, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай партийна организацинууд түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхын тулада саг үргэлжэ хүдэлмэри ябуулха, энээнтэй хамта элдүүриин газар һайнаар ашаглаха, хүдөө ажахын продуктнуудай өөрын үные химдаруулхын тулада тэмсэхэ, ажалай эмхидхэлые һайжаруулха уялгатай. Малажал эрхилхэ түрүү аргануудые — үнеэдые сүүдхэдээ хоёр һааха, абтаһан түлнүүдые шэнэ аргаар түлжүүлхэ, гахай шахан таргалуулха гэхэ мэтэнүүдые дэлгэрүүлхэ шухала. Тэрэшэлэн газар газарай илгаае хараадаа абажа, агротехникын заабаринуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй.

Хүдөө ажахыда наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ аймагай газетэнүүд ехэ үүргэтэй. Шэнэ юумэн имагтал аймагуудта бии болодог ха юм. Тиимэһээ тэрээниие саг соонь дэмжэжэ дэлгэрүүлхэ гээшэ аймагуудай газетэнүүдэй нангин уялга мүн.

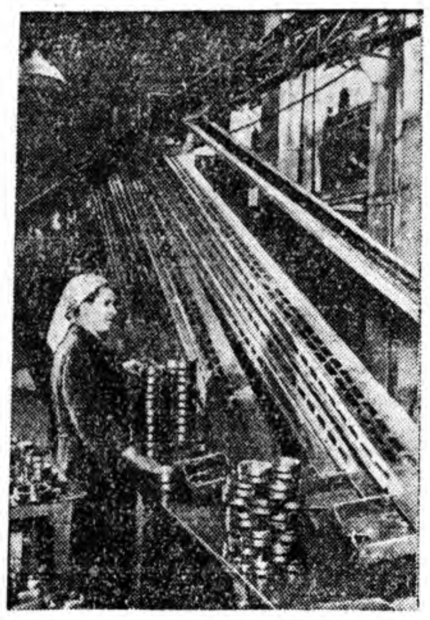

Москва. Нэгэдэхи подшипниково заводто мүнөө үедэ юһэн автоматическа ба механизированна лини бии юм. Зургаадахи табанжэлдэ тэдэнэй тоо 38 хүрэтэр олон болохо байна.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ зорюулагдан роликово подшипнигуудай цехтэ инженер А. Сигодзинскиин системын поточно лини ашаглалгада үгтэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ поточно лини хэрэглэн бүтээгдэһэн зүйлнүүдэй пункт соо. **ТАСС-эй фотохронико.**

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанууд Москвада болобо

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэртэ зорюулагдаһан ажалшадай районно суглаанууд, вечернүүд мартын 5-да Москвада болобо. Иимэ суглаан Сталинска райондо болоһон байна. Тус суглаан дээрэ партиин райкомой секретарь нүхэр Просветова, Щербаковой нэрэмжэтэ комбинадай сэмбэ нэхэгшэ нүхэр Ползунова, Эхэ-Герой нүхэр Турновская болон бусад үгэ хэлээ.

Мүн Щербаковско райондо үнгэргэгдэһэн ажалшадай суглаанууд дээрэ долоон зуу гаран эхэнэрнүүд —предприяти болон эмхи зургаануудай түрүүшүүл, албахаагшад, мүн партийна, советскэ, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Энэ суглаан дээрэ Метростройн барилга-хабсаралгын управлениин начальник нүхэр Федорова, Молотовой нэрэмжэтэ типографиин алдарта технолог нүхэр Ляхова болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Сугларагшадые пионернүүд ехэ халуунаар амаршалаа.

Тэрэшэлэн эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаанууд Ждановска, Красногвардейскэ районуудта үнгэргэгдэһэн байна. Эдэ үнгэргэгдэһэн суглаанууд дээрэ уранһайханай концертнүүд харуулагдаа.

Мүн столицын предприяти, эмхи зургаанууд ба һуралсалай газарнуудаар эхэнэрнүүдэй уласхоорондын һайндэр тухай хөөрэлдөөн, элидхэл болон лекцинүүд үнгэргэгдэнэ. (ТАСС).

Намда айхабтар ехэ зол тудаа

КПСС-эй XX съездын делегат, Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Рабдан Цыцыктуевич Банзарон Москваһаа бусаха замдаа Улан-Удэдэ манай корреспондентдэ иигэжэ хөөрэбэ:

Түрэл Коммунистическэ партиингаа түүхэтэ XX съездын делегат болохо айхабтар ехэ зол намда тудаһан байна.

Съезд дээрэ дуулаһан, ойлгоһон юумэнүүд тухайгаа, тэндэ һуухадаашье, тэндэһээ гараадшье ябахадаа һанажа бодожо ябаһан юумэнүүд тухайгаа хөөрэхэ болоо һаа, барагдашагүй ехэ.

Тобшоор хэлэхэдэ, партиин Центральна Комитедэй хүдэлмэри тухай нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой, мүн шэнэ—зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд тухай нүхэр Николай Александрович Булганинай элидхэлнүүд дотор, делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо, съездын шиидхэбэринүүд дотор манай ороной социалистическэ хүгжэлтын гайхамшагта дүнгүүд согсологдоһон, коммунизмда дамжан оролгын асари ехэ зорилгонууд хараалагдаһан байна.

Элидхэлшэдые, мүн үгэ хэлэһэн хүнүүдыешье шагнажа һуухада гол шухалань юун байгааб гэхэдэ, бүхы дэлхэйн пролетариадай вождь Ленинэй эгүүридэ мүнхэ захяа заабаринуудта үнэн сэхэ байха, хамтадаа хүтэлбэрилгын ленинскэ ёһо гуримые наринаар сахижа байха гэһэн лозунгтойгоор XX съезд үнгэрөө.

Нүхэр Хрущев элидхэл дотороо уласхоорондын, мүн дотоодын байдал тухай хэдэн олон һонирхолтой, сэсэ мэргэн зүйлнүүдые хэлэбэ.

Ороной арадай ажахые хүгжөөхэ асуудалнууд съезд дээрэ али бүхы талаһаан һайнаар зүбшэн хэлсэгдэжэ, дутуу дундануудые далдалалсангүйгөөр, ёһотойл большевистскэ үнэн сэхээр хөөрэлдэһэнэй һүүлдэ, тодорхой шиидхэбэринүүд баталан абтаа.

Манай партиин, бүхы советскэ арадай урда ямар шухала зорилго табигдааб гэхэдэ, ороной хүндэ промышленностиие үлэмжэ ехээр хүгжөөжэ ,тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ арадай ажахын һалбари бүхэниие, тэрэ тоодо хүдөө ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ, тиигэжэ советскэ арадай материальна ажана байдалые, культурна хэмжээень горьтойгоор дээшэлүүлхэ арюун һайхан зорилго табигдана.

Ороной хүдөө ажахые хүгжөөхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаба. Ойрын хэдэхэн жэл соо орон дотороо эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо, хүнгэн промышленностиие түүхэй эдээр гүйсэд хангаха зорилго табигдана.

Манай колхознигууд Москва мордохо дээрэмни ороной түрүү колхозуудай ажалаа яажа эмхидхэдэг, ямар аргаар ороoһо тарянай болон хүдөө ажахын бусад культурануудай баян ургаса хуряадаг, малһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг дүй дүршэлтэйнь танилсажа ерэхыемни захяа һэн.

Доторойнгоо арга боломжые хүсэд дүүрэнээр ашаглажа, наукын һүүлэй үеын туйлалтануудые болон түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые

ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэн, ниитынгээ ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ байдаг олон колхозууд тухай нүхэр Хрущев хэлээ. Ажалай эмхидхэл һайжаруулжа, арга боломжонуудаа үргэнөөр хэрэглэжэ, малһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг, хүдөө ажахын культурануудай баян ургаса хуряадаг тухайгаа Белоруссиин «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Орловский съезд дээрэ хөөрэжэ үгөө. Манайшье колхоздо хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ехэ. Тон түрүүндэ, хүдэлмэриин эмхидхэл һайжаруулха, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тулада колхознигуудые материальна талаарнь саг үргэлжэ урмашуулжа байха гээшэ тон шухала удхашанартай гэжэ съезд дээрэ тэмдэглэгдээ. Манай колхоз урдань колхознигуудтаа квартал бүхэндэ аванс үгэдэг байһан юм. Эндэһээ хойшо һара бүхэндэ аванс үгэдэг болохо хэрэгтэй гэжэ һананаб.

Манай колхоз гол түлэб малажал эрхилдэг гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар нилээд амжалта туйлагдаа. Урзанда үнеэн бүриһөө 480 литр һү һааһан байгаа һаа, нёдондо 1011 литр һаажа, элдүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 38,8 центнер һүн абтаа. Мүн 1954 онойхидо орходоо хонин бүриһөө хахад килограммһаа үлүүтэй гэхэ гү, али 8 мянгаад хонидойнгоо тус бүриһөө 2,5 килограмм ноoһо хайшалһан байнабди.

Мүнөө ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулжа, ажал багатайгаар гэхэ гү, али үнэ сэн багатайгаар һү, ноoһо, мяха болон хүдөө ажахын культурануудай баян ургаса абадаг болохо хэрэгтэй. Энэ талаар нёдондо бидэнэр нилээд хүдэлмэри хээ һэмди. Хэрбээ урзанда мүнгэндэ оруулхада центнер һү абахын тула аяар 347,8 түхэриг, центнер ноoһоной түлөө 82,8 түхэриг гаргашалһан байгаа һаа, нёдондо центнер һүндэ 169,5 түхэриг, центнер ноoһондо 58,4 түхэриг гаргашалаабди. Саашадаашье бидэнэр хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэнгые доошолуулхын тулада тэмсэхэбди.

Тиихэдэ нютаг нютагай эрхэ байдалые хараадаа абажа, мал үсхэбэрилхэ, хүдөө ажахын культурануудые тааруулжа тариха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаба. Бидэнэршье энэ талаар бодожо үзэхэбди.

Бүхы хүдөө ажахын үндэһэ һуури болгошо ороoһо тарянай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Манай колхоз һүүлэй жэлнүүдтэ ороoһо тарянай муу ургаса хуряана. Энээнэй гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, хуряалгын хүдэлмэри ехээр унжагайруулагдадаг, тиигэжэ ургаса ехээр гээгдэдэг байна. Нёдондо бидэнэр ургаса хуряалгые һара шахуу саг соо унжагайруулаа һэмди. Тиигэжэ түрүүшын үдэрнүүдтэ га бүриһөө 6 центнер хүрэтэр ургаса хуряагдажа байһан полинуудһаа һүүлдэ 3—4 центнер абтадаг болоһон байна. Ургасые амяарлан хуряаха тухай съезд дээрэ нилээд хөөрэлдэгдөө. Энэ аргые бидэнэр үргэнөөр хэрэглэдэг болохо ёһотойбди. Тиигэжэ таряа хуряалгые 7—8 үдэр соо дүүргэдэг болохо шухала.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ороной нютаг бүхэндэ кукуруза ехээр тарижа, баян ургаса хуряана. Кукуруза тарилгые саашаданъ үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ бидэнэр 250-яад гектарта кукуруза таряад, бирагүй ургаса хуряагаа һэмди. Юундэб гэхэдэ, урда зүгэй энэ шухала культурые тарижа, ургуулха хэрэгтэ ёһо тэдыгээр, хайша хэрэгээр хандаһан, полинуудые һайнаар шэлээгүй байгаабди. Саашадаа бидэнэр энэ культурые хэдэн зуун гектарта тарижа, баян ургаса хуряадаг болохо ёһотойбди, тиихэшьебди.

Ажалаа хайшан гэбэл зүбөөр, һайнаар эмхидхэхэ, яабал малай ашаг шэмые ойрын хэдэхэн жэл соо үшөө саашань хоёр—гурба дахинаар дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын культурануудай баян ургаса хуряаха тухайгаа һанажа, бодожо ябаһан юумэнүүдии олон. Мүнөө нютагаа ошоод, үргэн олон колхознигуудтайгаа нам һуужа, һайнаар хөөрэлдэхэ, ажал хүдэлмэреэ али бүхы талаһаань һайнаар зүбшэн хэлсэхэ байнабди.

Республикын ажалшад партиин XX съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудална

☆

Графигаа үлүүлэн дүүргэнэ

Улан-Удын модоной заводто социалистическэ мүрысөөн улам үргэдэжэ байна.

— Заводоймнай хүдэлмэришэд хоёр һарынгаа даалгабариие уридшалан дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 4 мянган кубометр хюрөөдэгдэмэл модо оронойнгоо шэнэ барилгануудта эльгээбэ,—гэжэ залуу станочник Степан Попов хэлэнэ. — Бидэнэр туйлаһанаараа һанаагаа амарха ёһогүйбди. Зургаадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлжэ эхилээд байха зуураа, үдэр бүриингөө нормые 150 процент хүрэтэр дүүргэнэб.

Заводой модо хюрөөдэлтын цехын начальник нүхэр Васильев иигэжэ мэдүүлнэ: КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганинай съезд дээрэ хэһэн элидхэлнүүдые уншаад байхадаа, зургаадахи табанжэл соо арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хэды ехээр хүгжөөгдэхэ байһаниие харанабди. Энэ асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тулада советскэ хүнүүд бүхы хүсэ шадалаараа тэмсэхэ байна. Манай цехын коллектив продукци үйлэдбэрилхэ графигаа жэлэй түрүүшын үдэрһөө хойшо үлүүлэн дүүргэнэ.

5,5 һарын даалгабариие майн 1-дэ дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 15 мянган түхэригэй продукци Эхэ орондоо үгэхэ уялга заводой хүдэлмэришэд абанхай.

Д. Аюшеев.

☆ ☆ ☆

Агитаторнууд хөөрэлдөө хэнэ

Селендумын мотор заһабарилгын заводой коллектив партиин XX съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн тоосоото элидхэлые шудалжа эхилбэ. Съездын материалнуудые шудалха тухай асуудал заводой партийна организаци хамтынгаа суглаан дээрэ табиһан байна. Энэ асуудалаар агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэбэ.

Заводой түрүү агитаторнууд нүхэд Осовский, Глоба, Наймушина болон бусад цехүүд ба участогуудта ябажа, партиин XX съездын материалнуудые хүдэлмэришэдтэ тайлбарилан ойлгуулна. Заводой хүдэлмэришэд партиин ЦК-гэй тоосоото элидхэлые шудалха зуураа, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абана. Жэшээлхэдэ, заводой слесарь нүхэр Галсанов зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые 200 процент дүүргэхэ уялга абаба.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэжэ, парторганизациин секретарь Цыдыпов нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлээр хөөрэлдөө яажа үнгэргэхэ тухай заабари үгөө.

Семинарай һүүлээр эндэхи агитаторнууд даалгагдаһан участогуудтаа гаража, съездын материалаар хөөрэлдөө үнгэргэжэ эхилээ. Агитатор Дондукова Дээдэ Юрөө нютагай малшадай дунда съездын материалнуудаар гурба дахин хөөрэлдөө үнгэргэбэ. Тиихэдэ агитатор нүхэр Ачитуев Бэрхэ Дабаан гэжэ нютагай малшадтай хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Колхозой малшад нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлые ажалай ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Тэдэнэр малай үбэлжэлгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ уялга абаба.

Мүн «Коммунизм» колхозой гэшүүд партиин XX съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудална. Съездын түүхэтэ тогтоолнууд эндэхи колхознигуудай ажалай эдэбхиие, урма зоригыень бадаруулна. Мүнөө энэ колхоздо малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри эндэ түргэнөөр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, нүхэр Сондуевай хүтэлбэрилдэг отара дээрэ малай үбэлжэлтэ һайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Эндэхи хонишод съездын нээгдэхэ үдэр—февралиин 14 хүрэтэр 370 хурьга абаад, тэдэнээ бултыень энхэ элүүрээр тэнжээгээ. Февралиин 14-һөө хойшо үшөө 50-яад хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Эндэхи хонишод Цыренжапова, Сондуева гэгшэд гараһан хурьгадые имагтал кошарно-базова аргаар харууһална.

—Манай оронод коммунизм байгуулха асари ехэ программые бэелүүлгэдэ шэн зоригтойгоор хабаадалсахабди. Бидэ хонишод малаа һайнаар харууһалжа, энэ ехэ программые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэхэбди, — гэжэ энэ отарын хонишод нэгэн дуугаар мэдүүлбэ.

Б. Ширеторов, манай корреспондент

Хонишодой жэшээтэ ажал

ПЕТРОПАВЛОВКА. Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишод партиин XX съездын материалнуудтай танилсаха зуураа, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Тус колхоздо мянга гаран хонид үбэл хурьгалха юм. Нүхэр С. Балдановай отарынхид 560 хониһоо 560-һаа доошо бэшэ хурьга абаха уялгатай аад, 300 гаран хурьга абажа, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Хонишод Н. Балданова, Я. Дашижапова гэгшэд жэшээтэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ отарын хонид һайнаар харууһалагдадаг дээрэһээ тобир тарганаар ондо оруулагдажа байна.

Мүнөө эндэхи хонишод зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа Директивэнүүдтэй танилсажа, бүри ехэ амжалтануудые туйлахаар зоригжонхой.

Д. Цыбиков.

Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой, В. М. Молотовтой, А. И. Микоянтай Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. К. Хансен хөөрэлдэбэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевтэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотовтой, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоянтай Даниин Премьер-Министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Х. К. Хансен Кремль соо мартын 5-да хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Хөөрэлдөөнэй үедэ датска талаһаа—Гэгээрэлэй министр Ю. Бомхольт, Даниһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Берк, Даниһаа ФНРЮ-дэ байдаг Посланник Р. Кьер, Даниин МИД-эй генеральна секретарь Н. Свеннингсен, Даниин МИД-эй Хэблэлэй таһагые даагша С. А. Кристенсен, Гадаадын Хэрэгүүдэй министрын секретарь Б. Ольсен, Даниин МИД-эй Экономическа таһагай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Х. Э. Тране, Премьер-Министрын личнэ секретарь Х. С. Меллер ба Даниһаа СССР-тэ байдаг Посольствын советник Г. Ларсен; Советскэ талаһаа—Гадаадын худалдаа наймаанай министр И. К. Кабанов, Культурын министр Н. А. Михайлов, Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ Данида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Н. В. Славин, СССР-эй МИД-эй Скандинавска оронуудай таһагые даагша М. Г. Грибанов ба СССР-һээ Данида байдаг Посольствын советник А. С. Коплин гэгшэд байлсаба.

(ТАСС).

Нүхэр агитатор!
Энээниие арад зондоо уншажа үгэ

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ ҺАЛБАРАН

СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи та

„СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэбэй гол шухала зорилгонууд гэбэл, хүндэ промышленностиие булюу ехээр хүгжөөһэнэй үндэһөөр, техническэ саг үргэлжын дэбжэлтэ ба ажалай бүтээсын ургалта туйлажа, саашадаа арадай ажахын бүхы һалбаринуудай түгэс ургалта хангаха, хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхэ, тэрэнэй үндэһөөр советскэ арадай материальна ажана байдалые ба культурна хэмжээе нилээд ехээр дээшэлүүлхэ ябадал туйлаха шухала“

(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдһээ).

Үндэр хярын оройһоо...

«Хэрбээ уран үгөөр хэлэхэ болоо һаа, бидэнэр ехэ үндэр хадын хяра ойдо гарапхайбди, тэндэһээмнай уг зорилго тээшэмнай — коммунистическэ общество тээшэ ошохо замаймнай үргэн ехэ горизонтнууд эли тодоор харагдана», гэжэ Н. С. Хрущев КПСС-эй ЦК-гэй хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл соо хэлэһэн байна.

Үнэхөөрөөшье, шэбшээд, һанаад үзэел даа... Социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулгын табанжэлнүүд. Баатарлиг ажалай эршэ хүсөөр долгилһон табанжэлнүүд энэ үндэр хярын оройдо гараха замаймнай түүхэтэ шатанууд болоо һэн.

Гуша шахуу жэлэй туршада нэлэнхы ехэ капиталистическэ дэлхэйн дунда манай социалистическэ гүрэн ори гансаараа һүр жабхалантайгаар хүгжэжэ байгаал. Хариин гүрэнүүдэй хархисууд, ээрхэг шунахай этэгээдүүд Эхэ һайхан оронниемнай эзэмдэхэ зорилгоор хэды дахин добтолжо, ямар ехэ һүйд тодхор манда хээб! Манай орон дотор советскэ засагай оршон мандажа байһан 38 жэлэй аяар хорин жэлынь хүрэнгэтэ дэлхэйн ээрхэг шунахайнартай тэмсэһэн тэмсэлдэ, тэдэнэй һандаргаһан ажахыгаа һэргээн бодхоолгодо үнгэрөө бшуу. Тиим энхэ амгалан ажалайнгаа табанжэлнүүдые миил 18 жэл соо бэелүүлээбди.

Арбан найман жэл. Түүхын хэмжээгээр абаад үзэхэдэ ямар богонихон болзор бэ даа! Хүнэйшье наһаар жэшэхэдэ гүлмэр залуу ябадаг үе бшуу. Зүгөөр энэ 18 жэл соо советскэ хүнүүд булад нэгэдэлтэ ленинскэ Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэреэр ябажа, табанжэлнүүдэйнгээ түсэбүүдые дүүргэхэ гэжэ маша ехэ зоригтойгоор, унаһан малгайгаа абангүй, унтаха нойроо хайрлангүй эрэлхэг баатарлигаар ажаллажа, хэды ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа, ахир тулюурхан ажахытай, гээгдэнги харанхы байһан Русие эгээн хүгжэнги промышленностьтай, түрүү ажахытай, һалбаран хүгжэжэ байһан соёл культуратай социалистическэ гүрэн болгоо. Хүлэг мориной гэшхээтүй, хүнэй хүбүүнэй хүрөөгүй, дэлбин һүхын дуу дуулаагүй байһан дулии балай тужа тайганууд соогуур томо ехэ фабрика, заводууд, шахтанууд, леспромхозууд байгуулагдаа. Шаблаата аянзаһанай хүрөөгүй, тарбага зээрэнэй бэлшээри байһан хэдэн арбаад миллион шэнэ газар ашаглагдажа, арбай шэниисын долгилон байдаг колхоз, совхозуудай таряалан болгогдоо. Харьялан хүүен урдадаг үргэн ехэ гол мүрэнүүд хазаарлагдажа, советскэ хүнүүдэй дура хүсэлөөр шэжэр алтаар гэрэлтэнэ, шэжэм утаһаар дамжуулагдана, оньһото машинануудые хүдэлгэнэ.

Эрэлхэг зоримгой советскэ хүнүүдэй эршэ зоригто ажалаараа хэһэн, бүтээһэн гахаймшатта юумэнүүдые хэдэн үгөөр, хэдыхэн мүрнүүд соо тооложо болохтой аал? Мүлжэлтэ дарлалтаһаа сүлөөржэ, өөрынгөө хуби заяанай эзэн болоһон хүдэлмэриншэд ба таряашад орон нютагайнгаа шэнжэ шарайе ойр зуура хубилгажа, баян дэлгэр байдалтай болгожо шадаха байна гэжэ манай ороной хүгжэлтын түүхэ бүхы дэлхэйдэ баталан харуулна.

Энэ оной февралиин 14-һөө 25 хүрэтэр Кремлиин Ехэ ордон соо Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд боложо үнгэрөө. Энэ съездын баталан абаһан түүхэтэ документнүүдэйнь нэгэн «СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд» болоно. Тус Директивэнүүд ба бусад түүхэтэ шиидхэбэринүүдынь советскэ хүн бүхэниие баярлуулна, тэрэнэй нарата һайхан үглөөдэрые бүри тодоор, бүри элеэр харуулна. Асари ехэ зорилгонуудые табяад, бэелүүлхэ хаба шадалтай болоһон Эхэ түрэл ороноороо бидэ бултадаа омогорхонобди.

Манай ороной коммунизмын замаар урагшаа дабшахадань зургаадахи табанжэлэй ямар ехэ шата болохо байһые энэ түсэбэй тоо бүхэниинь гэршэлнэ. Зургаадахи табанжэлэй һүүлшын жэл болохо **1960 ондо** манай орон дотор жэл соо **53 миллион тонно шэрэм, 68,3 миллион тонно булад, 593 миллион тонно шулуу нүүрһэн, 135 миллион тонно нефть, 320 миллиард киловатт-час электроэнерги, 11 миллиард пүүд ороохо таряан** абтаха байна. Капитальна хүдэлмэридэ табанжэлэй туршада **990 миллиард түхэриг** һомологдохо. Эдэ тоонуудые уншахадамнай, тэнгэри өөдэ бад хара утаа гээзэгэтүүлэн байһан шэнээр баригдаһан фабрика, заводуудай хоолойнууд, хүсэ ехэтэ ГЭС-үүдэй томо, томо хаалтанууд, талада тогтоогдоһон үргэн ехэ далайнууд, талаар дүүрэн таряалан, саһан сагаан хлопок манай нюдэндэ үзэгдэнэ.

Абарга ехэ
алхамуудтай
Асари ехэ түсэбүүдтээ
дуратайб

гэжэ манай саг үеын оюун бэлигтэ поэт В. В. Маяковскиин бэшэһые омог дорюунаар дабтанабди. Манай түсэбүүд бодото дээрээ заатагүй бэелүүлэгдэдэг. Юундэб гэхэдэ, манай хүгжэлтын холын хараата түсэбүүд советскэ олон түмэнэй сэхэ хабаадалгатайгаар зохёогдодог, тэдэнэй ажалша хүдэр гараар, оюун бодолоор бодото дээрээ бэелүүлэгдэдэг ха юм.

Галуута-Нуурай шахтёршье, Хори, Хэжэнгын хонишоншье, холын Курумканай һаалишаншье, Аха Зэдын адуушаншье бай ажалша хүн бүхэн үнэн шударгы ажалаараа коммунизмын һаруул һайхан байшан барилсагша байһандаа омогорхыш!

Хүндэ индустриие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ

Хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөхэ гэһэн ленинскэ генеральна хараа бодолые хэлбэришэгүй сэхээр бэелүүлһэнэй ашаар урдань гээгдэнги, аграрна байһан оромнай түгэс механизацилагдаһан хүдөө ажахытай, эрхим зэргын индустриальна гүрэн боложо шадаа.

Энээнэй урда үнгэрһэн табанжэлнүүдтэл адляар мүн энэшье табанжэлдэ арадай ажахын хүгжэлтэдэ эгээн түрүүшээр хүндэ индустри, үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга гол һуури эзэлхэ юм. Хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөнгүйгөөр арадай социалистическэ ажахын бүхы һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөжэ, саг үргэлжэ техническэ дэбжэлтэ туйлажа, оронойнгоо үйлэдбэриин хүсэнүүдые бүри ехээр һалбаруулжа, ажалай бүтээсые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлжэ шадагдахагүй юм. Хүн түрэлтэнэй оюун ухаанай агуу ехэ туйлалта-атомай хүсые хэрэглэжэ байһан мүнөө үедэ абарга механизмуудые промышленностьда, транспортда, хүдөө ажахыда хэрэглэнгүйгөөр экономическа талаараа ехээр хүгжэнги капиталистическэ оронуудые хүсэхэ ба ахижа гараха экономическа гол зорилгоёо богони болзор соо дүүргэжэ шадахагүй байнабди.

Промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй хэмжээе зургаадахи табан жэл соо 65 процент нэмээхэ гэжэ хараалагдана. Энэ хадаа 1960 ондо манай орон дотор 1950 оноймхиһоо гурба дахин ехэ, 1940 онойхиһоо **5,3 дахин** ехэ **промышленна продукци** бүтээн гаргагдаха гэһэн удхатай. Энэ үе соо үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга 70 процентээр нэмээгдэхэ гэхэ гү, али 1940 онойхиһоо 6,6 дахин ехэ болохо байна. Тиихэдэ хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргалга 60 тухай процентээр нэмэхэ гү, али 1940 онойхиһоо 3,5 дахин ехэ болохо.

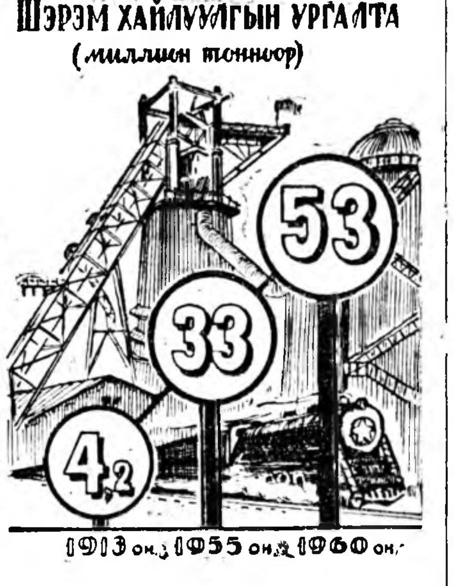

Хара ба үнгэтэ металлургиие, нүүрһэнэй, нефтяной ба химическэ промышленностиие түрүүшын ээлжээндэ хүгжөөхэ, электростанцинуудай барилгын үлэмжэ түргэн темп, машина бүтээдэг үйлэдбэриин, автоматикын хэрэгсэлнүүд болон приборнуудые үйлэдбэрилгын түргэн ургалта хангаха гээшэ промышленностиин талаар зургаадахи табанжэлэй шухала зорилгонууд болоно.

Промышленностиин эдэ һалбаринуудай булюу түргэн хүгжэлтые хангахын тулада шэнэ табанжэлэй туршада капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон 990 миллиард түхэригһөө промышленностьда 600 үлүүтэй миллиард түхэриг үгтэхэ байна. Эдэ ехэ мүнгэ зөөри шэрэм, булад хайлуулдаг томо ехэ шэнэ заводуудые, шулуу нүүрһэнэй шэнэ шахтануудые, томо ехэ электростанцинуудые барилгада, машина зэбсэгүүдые бүтээлтэдэ, ой модоной, барилгын промышленностиие хүгжөөлтэдэ гол түлэб гаргашалагдаха юм.

Промышленностиин бүтээн гаргаха гол продукциин ургалтын хэмжээе тоогоор харуулха болоо һаа иимэ байха: зургаадахи табанжэлэй һүүлшын жэл болохо **1960 ондо** 1940 онойхитой сасуулхада **машина бүтээлгын ба металло-болбосоруулгын предприятинуудай бүтээдэг продукци 8,3 дахин ехэ** болохо, **нефть — 4,5 дахин, шулуу нүүрһэн — 3,6 дахин ехээр** абтадаг болохо, **шэрэм хайлуулга — 3,5 дахин, булад хайлуулга — 3,7 дахин, электроэнерги абалга — 6,7 дахин ехэ** болохо байна.

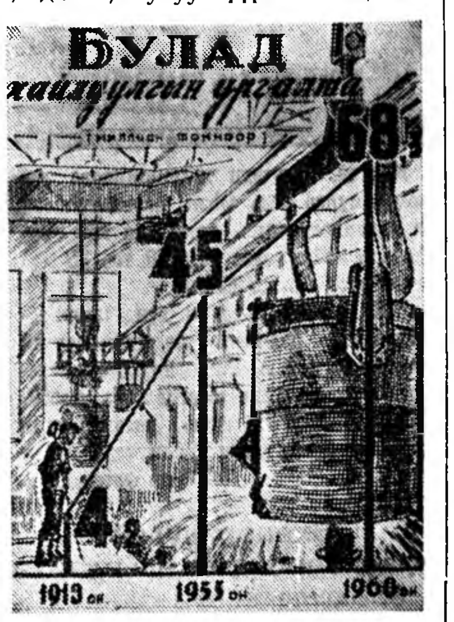

Промышленностиимнай энэ гайхамшагта ехэ ургалтые бүри ойлгосотойгоор харуулхын тулада, булад, шэрэм, электрын элшэ хүсэнэй юу бүтээдэгые, нефть болон шулуу нүүрһэнэй хаана хэрэглэгдэдэгые һанаад үзэе. Ямар абарга ехэ хүсэтэй, орёо нарин оньһото машинанууд арадаймнай ажахыда бии болохо гээшэб! Абяа сууряанһаа түргэнөөр ниидэдэг самолёдууд, атомай хүсөөр мүльһэтэ далайе эсхэн тамардаг хүсэтэ ледоколнууд, табин тонно нэгэ доро ашадаг мантагар томо самосвалнууд, зуун метрын гүнзэгыһөө нүүрһэ малтадаг 25 кубовой удхалууртай абарга ехэ алхалдаг экскаваторнууд, элдэб олон маркын тракторнууд, прицепщиггүйгөөр, тусхай оньһоор хүдэлгэгдэдэг хүдөө ажахын олон янзын навесной машина зэбсэгүүд бүтээгдэхэл. Хэдэн олон оньһото орёо машинанууд жэл бүри бүтээгдэжэ, хүнэй хүсые хэды шэнээгээр арьбалхаб даа!

Электрын галай элшэ хүсөөр

Зунай халуунда Хорго, Яруунын хоймороор, үбэл болоходо Заза, Витимэй хагда һайтай бэлшээри бэдэржэ жэлэй дүрбэн сагта зөөжэ ябаһан, задагай галтай, балгааһахан гэртэй һууһан элинсэг хулинсаг үбгэ эсэгэнэрнай аша, гушанарайнгаа хэжэ байһан ажал хэрэгые, Ангара ехэ мүрэнэй амалагдажа байхые, артель колхозуудай үйлсэ гудамжануудай электрын галаар толорон байхые, гүрэн түрымнай холын хараата түсэбые хэрбээ хараһаа гайхан гэлын гараа угсараад, амаа ангайгаад зогсохо һэн. Советскэ засагай тогтохотой, электрын галай носохотой хамта барга харанхы байдалаа орхижо, шэнэ социалистическэ замаар дабшаа бэлэйбди.

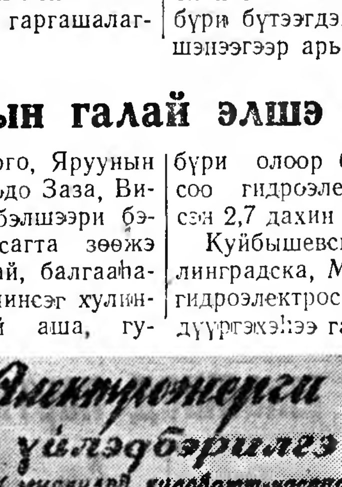

Электрын гал, электрын хүсэ хэрэглэнгүйгөөр ямар техническэ дэбжэлтэ, ямар хүгжэлтэ байлтайб?

«Советскэ засаг дээрэ бүхы ороноо электрификацилгые нэмэбэл коммунизм болохо» гэжэ манай агуу ехэ багша Ленин заагаа бэлэй. Энхэрэг һайхан багшынгаа ороноо электрификацилха тухай энэ сэсэн заабариинь Коммунистическэ партимнай ажабайдалда эсэшэ сусашагүйгөөр бэелүүлээ, бэелүүлжэшье байна.

Электроэнерги абалтые зургаадахи табанжэл соо **320 миллиард киловатт** хүргэхэ гэжэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдээр хараалагдана. Гол мүрэнүүдэй уһаар хүдэлдэг гидроэлектростанцинууд түлишэ хэрэглэдэггүй дээрэһээ химда үнэтэй электроэнерги үгэдэг юм. Эгээн тиимэһээ зургаадахи табанжэл соо гидроэлектростанцинууд бүри олоор баригдажа, табанжэл соо гидроэлектростанцинуудай хүсэн 2,7 дахин нэмэхэ юм.

Куйбышевска, Горьковско, Сталинградска, Молотовско, Воткинско гидроэлектростанцинуудай барилгые дүүргэхэһээ гадна, мүн Волга мүрэн дээрэхи Саратовска, Чебоксарска ба Кама мүрэн дээрэхи Нижне-Камска, Днепр дээрэ Кременчугска ба Днепродзержинскэ гидроэлектростанцинууд баригдаха, Каневска станци баригдажа эхилхэ юм.

Днепр, Волга болон СССР-эй европейскэ хубиин бусад олон мүрэнүүдые хазаарлажа, олон гидростанцинуудые бариһанай һүүлээр, советскэ арад Сибириин абарга ехэ мүрэнүүдэй хэмжээлэшэгүй ехэ хүсые арадай ажахын аша туһада хэрэглэхэ гэжэ энэ табанжэлдэ хамсы шаман оробо.

Манай ороной зуу найма мянган голнуудай эгээн аха заха болохо буурал Енисейн бүгзан ехэ хүсэн гидротурбинануудые эрьюулжэ, гэгээн сагаан гэрэлээ, хүсэеэ Красноярскын предприятинуудта, тужа тайга соогуур тараһан бусад завод, фабрикануудта, колхоз, совхозуудта үгэхэ юм. Энэ хадаа дэлхэй дээрэхи эгээн ехэ гидроэлектростанцинуудай нэгэн болохо юм. Красноярска ГЭС жэл соогоо 20 миллиард киловатт-час электроэнерги үгэдэг байха гэхэ гү, Куйбышевска ба Сталинградска ГЭС-үүдэй хамтадаа жэлэй туршада үгэхэ энергиеиь гансаараа үгэжэ шадаха. Мүн энэ Красноярска ГЭС-эй тухай хүсэтэй Братска ГЭС Ангара мүрэн дээрэ баригдажа эхилээ.

Ангара, Енисей, Обь мүрэнүүд дээрэ баригдажа байгаа гидроэлектростанцинуудай хүсэндөө ороходонь ашагта малтамалаар, ой модоор, ан гүрөөһөөр, адууһа малаар баян Сибирь Советскэ Союзай угаа томо, барагдашагүй ехэ баялигтай промышленна базань боложо шадахал.

Гидростанцинуудһаа гадна ехэ дарасатай, туйлай халуун ууралай хүсөөр хүдэлдэг тепловой электростанцинууд олоор баригдаха юм. Мүн атомай хүсөөр хүдэлдэг 2—[illegible] миллион килеватт-час хүс[illegible]й хэд[illegible] электростанцинууд манай орон[illegible] баригдаха. Тиигэжэ шэнэ таб[illegible] жэл соо колхоз, совхоз, МТС, хото[illegible] тосхон бүхэн электрын эршэ хүсө[illegible] оньһото машинануудаа хүдэлгэх[illegible] арадай ажабайдал бүри баян д[illegible]гэр болохол.

Электровозуудаар дунгинуулан...

Зургаадахи табанжэлдэ арадай ажахын хүсэтэ ехээр дэбжэһэнэй ашаар түмэр замаар, далайн ба гол мүрэнэй, автомобильна болон агаарай транспортаар ашаа ба пассажирнуудые шэрэлгэ нилээд ехэ болохо юм.

Орон доторнай электростанцинууд олоор баригдажа, СССР-эй европейскэ хубиин энергетическэ нэгэ системэ, Центральна Сибириин (Новосибирскһээ Иркутск хүрэтэр) энергетическэ баһа нэгэ системэ байгуулха хүдэлмэриин бэелүүлэгдэхэтэй хамта электрын хүсэн түмэр зам дээрэ ехээр хэрэглэгдэдэг болохо. 8100 километр гү, али табадахи табанжэлэйхидэ орходоо 3,6 дахин ута түмэр зам шэнэ табанжэлдэ электрификацилагдахаар хараалагдана. Сибириин дуулимхан харгыгаар И[illegible]кутскһаа эхилээд оронойнгоо сто[illegible]ца—Москва хүрэтэр электровоз[illegible] дунгинуулан гүйлгэдэг болохо[illegible] Хэдэн мянган километртэ шэнэ т[illegible]мэр замууд табигдаха, 6600 ки[illegible]метр түмэр зам хоёролжон бол[illegible]дохо юм.

Автомашинаар ашаа шэрэлгэ т[illegible] банжэлэй турша соо 2 дахин, пасс[illegible]жирнуудые шэрэлгэ 3 дахин нэм[illegible] юм. 1960 ондо Эсэгэ оронойм[illegible] автомобильна промышленность [illegible] мянган ашаанай ба хүнгэн авто[illegible]бильнуудые, автобусуудые орон[illegible] бүтээжэ үгэхэ. Шэнэ түхэлэй б[illegible] хүсэтэй, бүри хурдан, гоё һайх[illegible] автомобильнууд бүтээгдэхэ. Ол[illegible] мянган километр харгы эбдэрс[illegible] бага, бүхэ бетоноор хушагдаха ю[illegible]

Промышленностиин үмэнэ табигдаһан эдэ е[illegible] зорилгонуудые дүүргэхын тулада юу хэхэ хэрэгтэйб?

Промышленностьда саг үргэлжэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха шухала. Тэрэнэй тула машинанууд болон түхеэрэлгын паркые саг үргэлжэ һайжаруулха, хуушарһан түхэлэй машинануудые, түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэриһөө саг соонь хуряан абаха, үйлэдбэриин процессүүдые комплексноор механизацилха ба автоматизацилха, бии байгаа түүхэй эдэй болон энергетическэ ресурснуудаа үлэмжэ һайнаар, гүйсэдөөр, ашаг ехэтэйтээр хэрэглэхэ, эрхим шанартай продукци гаргаха хэрэгтэй гэжэ Директивэнүүд соо заагдана.

Ямаршье шэнэ машинанууд, оньһото station...

Ямаршье шэнэ машинанууд, оньһото станогууд, ехэ бүтээсэтэй түхеэрэлгэнүүд хүнэй шадамар уран гарай хүрөөгүй сагта аша үрэ үгэдэггүй гэжэ мэдээжэ. Советскэ оронойнгоо үгэдэг баян техникые зүбөөр хэрэглэхын, техническэ дэбжэлтын хурдан темп хангахын тулада эрхим мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдэй, технигүүдэй, инженернүүдэй, эрдэмтэдэй, кадрнуудые бэлдэхэ, үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулха, наукые таһалгаряагүй хүгжөөхэ шухала гэжэ зургаадахи табанжэлэй **түсэб тухай Директивэнүүд** соо хэлэгдэнэ.

Зургаадахи табан жэл соо үйлэдбэриин шэнэ, ёһотой мүнөө үеын технологиие эрид шууд нэбтэрүүлхэ, промышленностьда тусхай мэргэжэлтэйгээр, хамжажа үйлэдбэрилхэ ажал үргэнөөр хэрэглэхэ, наука болон техникын эгээ шэнэ туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр, эрид зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй болоно.

Булад абалгын 47 процентһээ бага бэшые, шэрэмэй — 35 процентһээ, хара металлнуудай прокадай— 40 процентһээ, цинкын — 47 процентһээ, нүүрһэнэй—35 процентһээ, никелиин—60 процентһээ, автомобильнуудай — 55 процентһээ, тракторнуудай — 69 процентһээ бага бэшые, мүн ондоошье шухала продукциин, мүнөө ашаглагдажа байгаа предприятинуудай үйлэдбэриин эмхидхэлые һайжаруулһанай, бии байһан үйлэдбэриин талмайе зүбөөр ашаглаһанай ашаар абаха гэжэ зургаадахи табанжэлэй түсэб соо хараалагдана. Энээниие туйлахын тулада ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин бүхы хүсые ашаглаха, хуушарһан түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн һайжаруулха ба һэлгэхэ, дутуу дундануудаа хүсэдөөр усадхаха, продукци нэгэ ж[illegible] дээр гаргадаг болохо хэрэгтэй.

Олон миллион хүдэлмэришэд[illegible] инженерно-техническэ хүдэлмэ[illegible]лэгшэдэй зохёон байгуулхы эд[illegible]хиие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, зурга[illegible] дахи табанжэлэй түсэбые дүүр[illegible]хын, үлүүлэн дүүргэхын түлөө [illegible]гэдэ арадай социалистическэ мүр[illegible] сөө дайшалхы ёһоор эмхидхэхэ [illegible]рэгтэй.

***

Манай ороной табанжэлэй т[illegible]бүүд **уласхоорондын угаа ехэ уд[illegible] шанартай** байгаа, мүнөө тэрэнэй [illegible] хашанарынь бүри ехэ болоо. Ю[illegible] дэб гэхэдэ, мүнөө үеын эгээн [illegible] хамшагта гол шэнжэнь хадаа [illegible] циализм нэгэ оронһоо халин [illegible]ража, **дэлхэйн системэ** болоо. [illegible]нөө үедэ маанадтай ээм ээмээ[illegible] лалсан агууехэ Хитад түрүүтэй х[illegible] та дээрээ 900 гаран миллион [illegible] зонтой, бүхы дэлхэйн газарай [illegible] бэнэй нэгэн хубиие эзэлһэн ар[illegible] нэгэн оронуудай арадууд ахалүү[illegible] хани барисаатай, бата нэгэдэ[illegible] хүсэн түгэс социализмын дэлх[illegible] системэ байгуулна. Манай Совет[illegible] Союзай толгойлһон социализ[illegible] хүсэн түгэс системэ эб найрамда[illegible] амгалан байдалай түлөө үсэд ш[illegible]гаар тэмсэнэ. Эб найрамдалай т[illegible] баригшад һара, жэлэй үнгэрхэ[illegible]ри үргэдэжэ, олошоржо байна.

Капиталистическэ дэлхэйн һа[illegible]ран уналга бүри түргэдөө. И[illegible]риализмын колониальна системэ[illegible] барай мүльһэн шэнгеэр хэмхэ[illegible]нуран һалажа байна. Һүүлэй [illegible] бан жэл соо нэгэ миллиард 200 [illegible]лион үлүүтэй хүн — дэлхэйн [illegible] бэрсэгэй бүхы хүн зоной хахад [illegible] хуунь колониальна дарлалтаһа[illegible]лөөрөө. Энэ ямар гайхамшагта [illegible]та гээшэб! Эдэ оронуудай олон[illegible]мэн ажалшад дэлхэйн социализ[illegible] системые толгойлжо ябаһан м[illegible] ороной ажахын амжалтануу[illegible] баясана, манай эб найрамдалд[illegible]ратай гадаадын политикые бүр[illegible]һэн дэмжэнэ.

Маанадай, коммунизм байгу[illegible] байгаа жиирэй советскэ хүн[illegible] үдэр бүхэнэй эршэтэ ажал улас[illegible]рондын эды ехэ удхашанартай [illegible] Маанадай үдэр бүхэндэ алм[illegible] килограмм металл, нүүрһэн, н[illegible] бүхэн, арьбалһан гүрэнэй сол[illegible] бүхэн, үлүү һааһан литр һүн, [illegible] абтаһан килограмм ороо һон, м[illegible] нооһон бүхэн эб найрамдалай [illegible] дэршэгүй бата бэхи хэрэм бол[illegible] Эхэ ороноймнай хүсэ шадалые [illegible] гадханал, эб найрамдалай а[illegible] һайхан хэрэгые бэхижүүлнэл.

Челябинска металлургическа заводто һаяхан дүрбэдэхи доменно пеэшэн ашаглалгада оруулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Доменно цехын газаа талын зураг. Наада таладань дүрбэдэхи домнын зураг.

ТАСС-эй фотохронико.

ХҮГЖЭЛГЫН АГУУЕХЭ ТҮСЭБ

табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд тухай

☆ ☆

Хүдөө ажахыгаа эрид хүгжөөхэ

Хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ гээшэ зургаадахи табанжэлэй гол шухала зорилгонуудай нэгэниинь гэжэ партиин XX съездын Директивэнүүд соо заагдана.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ ехэ хэмжээ-ябуулганууд табадахи табанжэлдэ бэелүүлэгдэжэ эхилһэн байгаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй шиидхэбэреэр орон доторнай һүүлшын хоёр жэл соо 33 миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэгдээ. Энэ газарай хэмжээ хадаа Грециин, Португалиин, Даниин ба Голландиин бүхы газарые хамталһантай адли юм. Энэ ашаглагдаһан шэнэ газарһаа жэл бүри 2 миллиардһаа бага бэшэ пүүд таряа дунда жэшээгээр абажа шадаха байнабди. Мүн хүдөө ажахын гол культурануудай валово суглуулбари нилээд дээшэлээ. Малажалһаа бүри ехэ продукци абтадаг болоо.

Гэбэшье, хүдөө ажахын продуктнуудые улам элбэг дэлбэг болгохо, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр хүсэд хангаха талаар хүдөө ажахымнай дүүрэн хангажа шадаагүй байна. Энэ дутагдалые ойрын сагта усадхахын тулада нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Зургаадахи табанжэлэй турша соо хүдөө ажахыда иимэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана:

АЛТАН ТАРЯАГААР АМБААР ДҮҮРЭХЭ

Зургаадахи табанжэлдэ хүдөө ажахын бүхы зүйлэй продукци абалга нилээд түргэнөөр ехэ боложо, хамта дээрээ 70 процентээр дээшэлхэ. Тэрэ тоодо **ороохо тарянай** валово суглуулбари 1960 ондо хамта дээрээ **11 миллиард пүүд** хүрэтэр дээшэлүүлэгдэхэ. Тиихэдэ кукуруза тарилгын талмай 28 миллион гектарһаа багагүй, али 1955 онойхиһоо 10 миллион гектараар ехэ болохо. Кукурузын ургасые нилээд ехээр дээшэлүүлхын тулада энэ культура тарилгада гибриднэ үрэһэ бүри ехээр хэрэглэдэг болохо.

Жэл бүхэндэ 11 миллиард пүүд ороохо таряа хуряадаг болоод байхада хүн зоной саг үргэлжэ ургажа байгаа хэрэглэмжые талха хилээгээр хангаха, гүрэнэй резервнүүдые болгохо, колхозуудта шухала нөөсэ байгуулха, хани барисаатай оронуудта таряа худалдалгые үргэдхэхэ, ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ ороохо таряа абаха дүүрэн арга бии болохо байна.

Хлопок, хлопок, сахарна свёкло мэтэ техническэ культуранууд мүн лэ нилээд ехээр таригдадаг болохо.

Овощь ба хартаабха ехээр тарижа ургасыень дээшэлүүлжэ, эдэ культурануудые ашаг ехэтэй һалбари болгохо тушаа хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба.

АДУУ МАЛАЙНГАА АШАГ ШЭМЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Мяха, һү, нооһо болон бусад продуктнуудаар хүн зониие гүйсэд хангахын тулада малажалһаа продукци абалга бүри ехэ болгогдохо байна. Нэн түрүүн колхозууд ба совхозуудта гахай олоор үсхэбэрилдэг болоһоной ашаар **мяха** абалга **хоёр дахин** ехэ болохо юм.

Шубуудэй тоо олошоруулжа, **һү** абалгые хоёр дахин шахуу ехэдхэхэ зорилго табигдана.

Хонии үниинэй үсхэбэрилдэг РСФСР-эй ба Украинын районуудта, Сибириин, Дунда Азиин болон Кавказиин районуудта нарин ба хахад нарин нооһотой хони бүри олоор үсхэбэрилдэг боложо, **нооһо** хайшаһан абалгые **80 үлүүтэй** процентээр дээшэлүүлхээр хараалагдана. Зургаадахи табанжэлэй эсэстэ колхозууд болон совхозуудта хонии бүриин нооһо хайшалалга дунда зэргээр 27 процентһээ бага бэшээр дээшэлхэ юм.

Ороохо тарянай, овощь ба хартаабхын элбэг ехэ ургаса абаха, малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар колхоз, совхозуудай, МТС-үүдэй үмэнэ табигдаһан эдэ ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тулада нэн түрүүн юу хэхэ хэрэгтэйб?

а) МАЛАЙ ТЭЖЭЭЛ ЭЛБЭГЭЭР БЭЛЭДХЭХЭ

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэһэ һуури болгошо ороохо таряа ехээр абадаг болохо арга замууд КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд соо элеэр тодорхойлогдонхой. Тэдэнь хадаа тарянай бүхы талмай дээрэһээ ургаса абалга эрид дээшэлүүлхэ, шэнэ ба боро газарнуудые ехээр ашаглаха, **кукуруза тарилгые** бүхы хэмжээгээр үргэдхэхэ, хуряалгын болзор богони болгожо, ороохоной гээгдэлтэй тэмсэхэ ябадал болоно.

Малажалаа түргэнөөр хүгжөөхын, тэрэнэй ашаг шэмые ехэ болгохын тулада малаа хүсэд хүрэхэ һайн тэжээлээр хангаха гээшэ тон шухала. Ниитынгээ бүхы малые болон шубуудые тэжээлээр хүсэд хангахаһаа гадна колхозникуудай хубиинь мэдэлдэ байһан малда тэжээл таһалжа үгэхэ арга бии болгохо шухала гэжэ шэнэ табанжэлэй түсэб соо хараалагдана. Мүн колхозууд болон совхозуудта тэжээлэй, страховой запасууд заабол байгуулагдаха ёһотой. Тэжээлэй бата база байгуулхадамнай кукуруза тарилга ехэхэн үүргэ дүүргэхэ юм. Энэ культурые ехээр таридаг болоходоо адуу малаа концентрированнэ тэжээлээр, силосээр ба ногоон нэмэлтэ тэжээлээр хүсэд һайнаар хангахабди.

Сабшалан, бэлшээриин газарые һайжаруулха, комбинированнэ тэжээл гурба дүрбэ дахин ехээр үйлэдбэрилхэ хэмжээнүүд зургаадахи табанжэл соо хараалагдана.

Уһалагдадаг газарай талмай зургаадахи табанжэлэй турша соо 2,1 миллион гектараар ехэдхэгдэхэ, мүн 3,1 миллион га газарай намаг хатаагдаха байна.

Уһажуулгын системэнүүд ба түхеэрэлгэнүүд олоор баригдажа, уһаар хомор районуудта 80 миллион га бэлшээри уһажуулагдаха.

б) ОНЬҺОТО МАШИНАНУУДЫЕ ОЛООР ХЭРЭГЛЭХЭ

Хүдөө ажахын хүдэлмэриие ехээр механизацилха гээшэ шэнэ табанжэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ тон шухала арга нүхэсэл болоно.

Хүдөө ажахыда эгээн экономична дизельнэ тракторнууд, шэнэ түхэлэй комбайнууд, пневматическа шинэтэй колесно тракторнууд ба хүдөө ажахын бусад машинанууд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ.

Таряа хуряалгын үедэ ороохо тарянай гээгдэлые эрид ехээр хорообхын тулада амяарлан хуряаха арга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ юм. Тиихын тулада тракторна 180 мянган юрын жаткануудые, комбайнын хойноһоо хадаһан солоомо суглуулха 700 мянган түхеэрэлгэ хүдөө ажахыда үгтэхөөр хараалагдана.

Социалистическэ промышленность хадаа хүдөө ажахые **түрүү техникээр** хангахын тулада айхабтар ехэ хүдэлмэри хэнэ. Мүнөө гансахан зургаадахи табанжэлэй турша соо түрүүшын дүрбэн табанжэлэй туршада хамта дээрэ үгтэһэн тракторнуудта ороходоо 275 мянган трактор хүдөө ажахыда үлүү ехээр үгтэхэ байна бшуу. 1931 онһоо 1955 он хүрэтэр, 25 жэлэй туршада үгтэһэндэ орходоо мүнөө гансахан зургаадахи табанжэлэй туршада 55 мянган комбайн үлүү олоор үгтэхэл!

Шэнэ, түрүү техникын үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоһоной ашаар хүдөө ажахын техническэ хэмжээнь шэнэ, бүри дээдэ шатадаа гараха, мүн хүдөө ажахын бүхы үйлэдбэриин культура ехээр дээшэлхэ. Хүдөө ажахые саашадань улам хүгжөөхын тулада электроэнерги үргэн дэлисэтэйгээр хэрэглэгдэхэ байна. Колхозуудай хабаадалгатайгаар нютагай электростанцинууд баригдаха. Колхозууд болон совхозууд гүрэнэй электростанцинуудһаа энерги абадаг болохо. Саг үргэлжын электростанцинуудһаа электроэнерги абадаг колхозуудай тоо табанжэлэй турша соо хоёр дахин олон болгогдохо. Мүн МТС-үүд болон совхозууд электрификацилагдажа дүүргэгдэхэ юм.

в) ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ БҮРИ ҺАЙНААР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

МТС-үүдэй хүдэлмэри саашадаа улам һайжарха, хүдөө ажахыда тэрэнэй үүргэ бүри дээшэлхэ, колхозууд эмхидхэлэй-ажахынгаа талаар саашадаа бэхижээд, ажалайнь бүтээсэ улам дээшэлхэ. Үйлэдбэриин түсэбүүдые дүүргэлгын ба хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын түлөө, тарян ба малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилхын түлөө МТС-үүд бүри ехэ харюусалгатай болохонь.

МТС-үүдтэ арьбалалгын гурим наринаар сахигдаха, тракторна хүдэлмэриин өөрын үнэ хямдаруулагдаха. МТС-үүд ажахын тоосоондо оруулагдажа эхилхэнь. Энэ хадаа колхозуудта хэһэн хүдэлмэриингөө түлөө МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые, колхозно үйлэдбэриин үрэ дүн тухай МТС-үүдэй экономическа талаар урма хэшээтэй байлгые дээшэлүүлхэ байна бшуу. Тиигэжэ хүдөө ажахыда бүри ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэдэг болохонь найдамтай.

Колхозуудай ажахын бүхы һалбаринуудта шэнэ, түрүү техникын ехээр хэрэглэгдэдэг боложо, ажал ехэтэй хүдэлмэриин механизацилагдаһанай, хүдэлмэриин хүсэнэй һайнаар хэрэглэгдэдэг болоһоной, колхозуудай эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижэһэнэй, ажалай журамай һайжарһанай ашаар колхозникуудай ажалай бүтээсэ хоёр дахин дээшэлхэ. Һара бүри колхозникуудта аванс үгтэдэг болохо, колхозууд мэргэжэл шадабаритай хүтэлбэрилхы кадрнуудаар һайса хангаглаха байна.

г) НАУКЫН ТУЙЛАЛТА ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Советскэ түрүү агрономическа наукын туйлалтанууд үргэнөөр хэрэглэгдэжэ, ургаса ехэтэй культуранууд, эрхим сортын ургамалнууд таригдаха, ашаг ехэтэй үүлтэрэй мал олоор үсхэбэрилэгдэхэ, колхозууд болон совхозуудта ажахын элдэб һалбаринууд таатай зүбөөр эрхилэгдэхэ юм. Колхозууд ба совхозуудта хүдэлмэриин хүсэ ба зөөри тон багаар гаргашалан, элдүүриин газарай 100 гектар бүридэ бүри ехэ продукци абтадаг болохо байна.

Хүдөө ажахын культурануудые тариха агротехникэ бүхы хэмжээгээр һайжаруулагдаха, минеральна, нютагай ба бактериальна утэгжүүлгэ нилээд ехээр хэрэглэгдэдэг болохо.

Түрүү колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай жэшээтэ дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглээд байхада хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээхэ зорилто амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ болоно.

Энэ асари ехэ түсэбэй бэелүүлэгдээд байхада хүдөө ажахымнай нилээд ехээр хүгжэн дэбжэхэ, манай ороной хүн зоной бүхы эрилтэнүүд хүсэд хангагдадаг болохо. Колхозникууд, МТС-үүдэй, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ талаар партиин табиһан зорилгые тон шухала хэрэг гэжэ тоолоод, зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой.

> „Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхыень бүхы хүдэлмэришэдые, колхозникуудые, советскэ интеллигенциие уряална. Зургаадахи табанжэлэй түсэбые бэелүүлгэ социалистическэ экономико хүгжөөлгэдэ, арадай хэрэглэлэй зүйлнүүдые элбэг дэлбэг болгохо гэһэн зорилго шиидхэлгэдэ, манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулгада шэнэ ехэ алхам болохо байна“.
>
> **(СССР-эй арадай ажахые 1956—1960 онуудта хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдһээ).**

Ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлхэ

Ажалай дээдэ зэргын бүтээсэ туйлаха гээшэ ороноймнай арад зоной улам бүри ургажа байгаа эрилтэнүүдые хүсэд хангаха, мүн бүтээн гаргагдадаг промышленна продукциин хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е хүсөөд, ахижа гараха гол арга болоно бшуу.

Олониитын шэнэ байгуулалтын илахын тула ажалай бүтээсэ хадаа һүүлэй һүүлдэ эгээн шухала зүйл мүн гэһэн В. И. Ленинэй заабариие хүтэлбэри болгон, манай парти социалистическэ үйлэдбэриин хододоо урган хүгжэжэ, ажалай бүтээсын эршэмтэй түргэнөөр, саг үргэлжэ дээшэлжэ байха эрхэ нүхэсэл хангахын тула туйлай ехэ хүдэлмэри ябуулдаг.

Мүнөө Советскэ Союз дотор ажалай бүтээсэ 1913 оной хэмжээнһээ 8 дахин ехэ болоо. Тиихэдэнь ажалай бүтээсэ энэл үе соо США-да — 2,2 дахин, Англида—1,4 дахин, Францида—1,75 дахин нэмэһэн байна. Ажалай бүтээсын манай оронд до иимэ гайхалтай түргэнөөр дээшэлһэн ушар үйлэдбэриие социалистическэ ёһоор эрхилэлгын үлэмжэ һайн байһаниие элеэр гэршэлнэ гээшэ.

КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдэй ёһоор зургаадахи табанжэлдэ ажалай бүтээсэ промышленностьда 50 процентһээ, барилгада 52 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Мүн түмэр замай, далайн ба гол мүрэнэй транспортда ажалай бүтээсэ 35—40 процентээр, совхозуудта болон гүрэнэй хамһабариин хүдөө ажахын предприятинуудта 70 процентээр, колхозуудта хоёр дахин ехэ болохо байна.

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ эдэ даабаринууд гол түлэб мүнөө үеын шэнэ техникэ бүри ехээр хэрэглэһэнэй ашаар туйлагдаха болоно. Промышленностьда үйлэдбэриин процессүүд бүри ехэ хэмжээтэйгээр, комплексноор механизацилагдаха ба автоматизацилагдаха. Түхеэрэлгэнүүд шэнэдхэн заһагдаха, предприятинууд улам ехэ хэмжээгээр тусхай мэргэжэлтэй болгогдохо юм. Гадна промышленностьда үйлэдбэриин поточно арга нэбтэрүүлэгдэхэ, ажалай эмхидхэл улам һайжаруулагдаха, хамһабариин ажалда гаргагдадаг хүдэлмэриин хүсэ хэрэглэлгэ нилээдгүй хороогдохо юм.

Барилгада суглуулмал конструкцинууд болон детальнууд үргэнөөр хэрэглэгдэхэ, барилгын хүдэлмэринүүд комплексноор механизацилагдаха. Түмэр замай транспортда электровозууд, тепловозууд олоор хэрэглэгдэхэ, харгы замай ажахы шэнэдхэн заһагдаха.

Колхозууд, совхозуудта ба гүрэнэй хамһабариин хүдөө ажахын предприятинуудта хүдөө ажахын культурануудые тариха, хуряаха хүдэлмэринүүд хүсэд комплексноор механизацилагдаха, малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагдаха юм. Хүдөө ажахын продукциие гээлтэдэ оруулха ябадал усадхагдаха, ажалай эмхидхэл һайжаруулагдаха гэжэ Директивэнүүд соо заагдаа.

Хүдөө ажахыда наука болон техникын шэнэ туйлалтанууд үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ, газар тарялан ба малажал ороноймнай районуудаар, колхозуудаар таатай зохидоор хубаарилагдажа, тэдэ тусгаар шэглэлтэй болгогдохо юм.

Хүдөө ажахын техникые ашагтайгаар хэрэглэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэн, хүдөө ажахын продукци ехээр абадаг болоһон түрүү МТС-үүдэй, колхозуудай дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, ажалай журамые бэхижүүлхын ба колхозникуудай олзые нилээд ехэ болгохын тулада партийна, советскэ органууд, МТС-үүдэй болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, үргэн ниитэ колхозникууд, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд угаа ехэ оролдолго хэшээл гаргаха зэргэтэй.

Хэһэн ажалайнгаа аша үреэр хүдэлмэришэдэй өөһэдынь урмашалгые бүри ехэ болгохын тулада таатай зохид ажалай нормо үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ, хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнэй тарифна хэмжээн ехэ болохо. Шэнэ техникэ нэбтэрүүлһэнэй, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ба продукциин өөрын үнэ хямдаруулһанай түлөө урмашуулга бүри ехээр хэрэглэгдэхэ.

Гадна засаг захиргаанай аппарат улам нарижуулагдаха, үсөөрүүлэгдэхэ, сэхэ үйлэдбэри дээрэ ажаллаха кадрнуудые, мэргэжэлтэдые олоор бэлэдхэхэ хүдэлмэри бүри һайжаруулагдаха байна.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар СССР-тэ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлжэ, СССР-эй экономическа гол зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ шэнэ табанжэл соо горьтой алхам хэгдэхэ байна.

Ажабайдалнай бүри баян дэлгэр болохол

Советскэ арадай ажана һайн байдал тухай саг үргэлжэ, эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолго гаргаха гээшэ Коммунистическэ партиин ажал-ябуулгын эгээн дээдэ хуулинь болодог юм. Тиимэһээ манай ороной ажалшадай ажана байдалай улам бүри һайжарха, тэдэнэй эрдэм соёлой саг үргэлжэ дээшэлхэ, советскэ хүнүүдэй бүхы эрилтэнүүдэйнь хүсэдөөр хангагдажа байха хэрэгтэ Парти, Правительствымнай бэелүүлжэ байһан бүхы хэмжээ-ябуулганууд зорюулагдадаг байна.

Ажалша малша арад түмэнэйнгөө ажабайдалые баян дэлгэр болгохо, соёл культура ба эрдэм наукые бүри ехэ хэмжээгээр хүгжөөхэ, арадай гэгээрэлэй ба элүүрые хамгаалгын хэрэгые бүри һайжаруулха гээшэ зургаадахи табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонуудайнь нэгэн болоно гэжэ Директивэнүүд соо хэлэгдэнэ.

Ниитын баялигай ургалтын эшэ үндэһэн болохо национальна доход шэнэ табанжэл соо 60 процентээр ехэ боложо, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай бодото салин хүлһэн 30 процентээр, колхозникуудай мүнгэн ба натуральна олзо 40 процентээр дээшэлхэ юм.

Ажалшадай ажабайдалые бүри хангагданги болгохо, ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха талаар тон шухала хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхэ. Жэшээнь, бага салин хүлһэ абадаг хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн дээшэлүүлэгдэхэ, салин хүлһэ түлэлгэ ниитэ дээрэнь гуримшуулагдаха, ерэхэ жэлһээ эхилэн 7 часай хүдэлмэриин үдэртэй болохо, арадай ажахын зарим һалбаринуудта 8 часай хүдэлмэриин үдэртэй аад, амаралтын хоёр үдэртэй, табан хоногой хүдэлмэриин неделитэй болохо байна. Бүри энэ жэлһээ эхилжэ хүдэлмэриин үдэрые субботада ба һайндэрэй урда тээ 2 часаар хорообхо, 16-һаа 18 хүрэтэрхи наһанай эдиршүүлые 6 часай хүдэлмэриин үдэртэй болгохо шиидхэбэри абтанхай. Пенсионно тэдхэмжын хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулжа, бага пенси абадаг хүнүүдэй пенси горьтойгоор дээшэлүүлэгдэхэ юм. Дунда ба дээдэ һургуулинуудта һуралсалай түлөө түлэбэриие һуралсалай шэнэ жэлһээ болюулхаар шиидхэбэри абтаа. Эхэнэрнүүдэй ажалай ба ажаһуудалай условинуудые һайжаруулха хэрэгтэ тусгаар анхарал табигдаха байна.

Советскэ ажалшадай олзын дээшэлхэтэй хамта, тэдэнэй худалдан абаха аргань ехэ болодог. Тиимэһээ худалдаа наймаан мүн лэ үргэдхэгдэхэ, эд бараанай розничнo эрьесын ниитэ хэмжээн 50 процентээр ехэ болохо. Мүн эд бараанай шанар һайжаруулагдаха. Тиигэжэ эрхим шанарай бостон, нооһон бүдүүд, янза бүриин торгон, гутал хубсаһан ба арадай хэрэглэмжын бусад эд товарнууд магазинуудтамнай бүри элбэг болохол.

Гэр байра барилгын талаар шэнэ табанжэлдэ нилээдгүй ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Табадахи табанжэлэйхидэ орходоо гэр байра хоёр шахуу дахин олоор баригдаха юм. Уужам һаруул, олон таһалгатай ба мүнөөнэй түхеэрэлгэтэй гоё һайхан гэрнүүд олоор баригдаха.

Арад зоной эрдэм гэгээрэлые саашадаа һалбаран хүгжөөхэ талаар ехэ хэмжээнүүд хараалагдана. Город болон хүдөө нютагуудта бүгэдэниитын дунда һуралсал гол түлэб бэелүүлэгдэхэнь. Хото, хүдөөгэй һургуулиин байшангууд үнгэрэгшэ табанжэлэйхитэй сасуулхада хоёр дахин тухаи олоор баригдаха.

Дээдэ, дунда эрдэмтэй элдэб мэргэжэлтэдые бэлэдхэн гаргалга нэгэ хахад дахин ехэдхэгдэхэ, үдэшын ба заочна дээдэ, тусхай дунда һуралсал нилээд ехээр үргэдхэгдэхэ юм.

Наукын бүхы һалбаринууд саашадаа урган хүгжэжэ, арадай ажахын шухала удхашанартай научна асуудалнуудые нэн түрүүн шиидхэдэг болохо. Атомай хүсэн амгалан ажалда үргэнөөр хэрэглэгдэхэ. Атомай хүсөөр ниидэдэг жэгүүртэ онгосонуудые манай хүршэ һарада эльгээхэ саг ойротоо.

Ажалшадай, залуушуулай дунда үнгэргэгдэдэг физкультурна ба спортивна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа, хүнгэн солбон, хүдэр шэнэраг спортсменүүдэй тоогой, дэлхэйн чемпионуудай, алтан мүнгэн медальтай алдарта спортсменүүдэй зэргэнүүд манайда улам олошорхонь дамжаггүй.

Советскэ ажалшадые улам жаргалтай, культурна байдалтай болгохын зорилгоор хараалагдаһан бүхы хэмжээ-ябуулгануудай гүйсэд бэелүүлэгдэхэнь лабтай. Тиихын тулада ажалшан бүхэн эдэбхи хэшээлтэйгээр ажалша хүдэр гарайнгаа хүсые гамнангүй ажаллаад, үдэр бүриингөө даалгабари һайнаар дүүргээд байгаал хадань, зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан ехэ даалгабаринууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ бшуу.

**

КПСС-эй XX съездын материалнуудтай, зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын Директивэнүүдтэй республикынгаа бүхы ажалшадые тон һайнаар танилсуулха нангин зорилго агитаторнуудай урда мүнөө табигдаба. Энэ харюусалгата даалгабариие амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада партийна, профсоюзна, комсомольско, советскэ эдэбхитэдые, шадабаритай элидхэлшэдые, бүхы агитаторнуудые, лекторнүүдые, хүдөө ажахын ба бусад мэргэжэлтэдые, багшанарые энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулха хэрэгтэй. Агитационно хүдэлмэриин элдэб формонуудые (харуулан ойлгуулха агитаци, хөөрэлдөөн, лекци, элидхэл, кино, библиотекэ гэхэ мэтые) хүсэдөөр хэрэглэхэ шухала. Тиихэдээ съездын материалые коллектив бүхэнэй шиидхэжэ байһан зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха хэрэгтэй.

Съездын материалнуудые арад зондо тайлбарилхын зорилгоор манай газетэ энэ хуудаһа гаргаба. Саашадаашье иимэ тусхай хуудаһанууд, элдэб асуудалнуудые тодорхойлһон статьянууд гаргагдажа байха. Газетэ уншагшад, хүдөөгэй агитаторнууд, түүхэтэ XX съездын шиидхэбэринүүд тухай газетэдэмнай гаргагдаһан пропагандистска материалнуудые, статьянуудые хүдөөгэй ажалшадта ойлгуулжа үгэхыетнай хүсэнэбди.

1 миллион 650 мянган трактор (15 хүсэтэйдэ оруулхада), 560 мянган тарянай комбайн, кукуруза ба силосэй ургаса хуряадаг 250 мянган комбайн 1956—1960 онуудта хүдөө ажахыда үгтэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинградска тракторна заводой коллективэй энэ жэлдэ гаргажа эхилһэн ДТ-61 гэжэ шэнэ маркын түрүүшын трактор.

1960 ондо ороохо тарянай валовой суглуулбари 11 миллиард пүүд болохо. 1955 онойхитой сасуулхада 1960 ондо хлопок-сырец—154, хартаабха—185, овощь—218, мяхан—200, һүн—195, үндэгэн—254, нооһон—182 процент ехээр абтадаг болохо.

Иволгын үргэн талада. С. Марковай фото.

Хитадай Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэ

ПЕКИН, мартын 5. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгые Синьхуа агентство дамжуулаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи арсалдаануудые эбэй ёһоор шиидхэхын тулада посол зэргэтэй түлөөлэгшэдэй хоорондо боложо байһан хитад-американска хэлсээнэй үедэ Хитадай тала нэгэтэ бэшэ оролдолго гаргаһан байха юм. Тайвань шадарай түгшүүрилые һуларуулха ба усадхаха тухай асуудал гуримшуулхын тулада Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө зарлаха тухай дурадхал 1955 оной сентябрьда хитадай тала оруулһан байгаа. Хүсэ хэрэглэхэһээ хоёр талын арсаха тухай мэдүүлгэ толилхо гэһэн американска дурадхалые хитадай тала мүн лэ буруушаагаагүй бэлэй. Хэлсээнэй урагшатай байхын тулада Хитадай тала хоёр дахин үүсхэл гаргажа, мэдүүлгэнүүдэй проектнүүдые дурадхаа һэн. Эдэ проектнүүдынь хоёр талын хүлеэн абажа шадахаар байһан юм. Юуб гэхэдэ, Хитадай тала хадаа эдэ проектнүүдые зохёоходоо американска талын һанамжые хараадаа абаһан байгаа. Гэбэшье, американска тала хадаа Холбоото Штадууд Тайвань шадар өөрыгөө гансааран гү, али хамтын хүсөөр хамгаалха эрхэтэй гэжэ мэдэрһэн мэдүүлгэ Хитад хэхэ ёһотой гээд хэлсээнэй үедэ хододоол эрилтэ хэдэг байгаа. Тиигэжэ, хитад-американска мэдүүлгэ соо Хитадай дотоодын асуудалнуудые оруулха һэдэлгэ хэдэг байгаа бшуу. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө үнгэргэхэ тухай асуудалаар американска тала һанамжаяа мэдүүлхэһээ арсаһан байна. Эгээл иимэһээ хитад-американска хэлсээнэй зүбшэхэ зүйлэй хоёрдохи пунктаар ямаршье үгэеэ ойлголсолго туйлагдаагүй байна.

Хитадай талын зүгһөө дурадхагдаһан мэдүүлгын хоёр проект американска талын зүгһөө яһала хүлеэн абтажа болохоор байгаа. Юуб гэхэдэ, тэрээн соо ямаршье даб дээрэхи эрилтэнүүд табигдаагүй байха юм. Хитадай талын 1955 оной октябриин 27-до дурадхаһан мэдүүлгын проект соо иигэжэ хэлэгдэһэн байгаа. Хитад ба Холбоото Штадууд хадаа хүсэ хэрэглэхэ заналта хэнгүйгөөр гү, али хүсэ хэрэглэнгүйгөөр өөһэдынгөө хоорондохи арсалдаануудые гуримшуулха ёһотой. Энэ хамтынгаа хүсэл эрмэлзэлгые бэелүүлхын тулада Тайвань шадарай түгшүүрилые һуларуулха ба усадхаха тухай асуудалые хэлсээ хэжэ шиидхэхэ зорилгоор гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөөн үнгэргэгдэхэ зэргэтэй.

Гэхэ зуура, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө зарлаха ябадал тусхай мэдүүлгэ соо тодорхойгоор хараалхые американска талын хүсөөгүй дээрэһээ, Хитадай тала 1955 оной декабриин 1-дэ шэнэ проект дурадхаһан байгаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Арсалдаануудаа хүсэ хэрэглэнгүйгөөр, эбэй ёһоор гуримшуулхые оронуудайнгаа хүсэжэ байһан тухай мэдүүлгэ хэһэнэйнгээ һүүлээр, хитадай ба американска посолнууд энэ хүсэл эрмэлзэлгэеэ бэелүүлхын тулада бодото арга зам олохо зорилгоор хэлсээгээ хэжэ үргэлжэлүүлхэ ёһотой. Хитадай түрүүшын проект тушаа американска һанамжа шэнэ проект соо хараада абтаһан байгаа. Хэрбээ, Хитад ба Холбоото Штадуудай хоорондохи арсалдаануудые эбэй ёһоор гуримшуулхые американска талын үнэхөөрөө хүсэдэг байгаа гээшэ һаа, мэдүүлгын энэ проектын ёһоор хэлсээ туйлангүй байха ямаршье шалтагаан үгы. Тэрэнэй һүүлээр хоёр ороной хоорондохи арсалдаануудые эбэй ёһоор гуримшуулха гэһэн энэ эрмэлзэлгые бэелүүлхэ бодото арга зам олохын тулада хоёр посол хэлсээгээ саашадань үргэлжэлүүлжэ шадаха байна.

Гэхэ зуура, американска тала хадаа Холбоото Штадууд Тайвань шадар «өөрыгөө гансараа гү, али хамтын хүсөөр хамгаалха эрхэтэй байха һэн» гэһэн эрилтэ 1956 оной январиин 12-то дурадхаһан мэдүүлгын проект соогоо хэһэн байха юм. Холбоото Штадууд хадаа «өөрыгөө хамгаалхын» тулада Тайванние эзэлһэн зандаа байха ёһотой, Холбоото Штадуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Тайвань дээрэ үлэлгэ бэе бэеынгээ аюулгүй байдал сахиха тухай договор гэдэгтэ тааралдаха юм гэжэ хэлсээнэй боложо байха үедэ американска тала зааһан байна. Энэнь юу гэршэлжэ үгэнэб гэхэдэ, американска тала өөрыгөө хамгаалха эрхэ гэдэг тухай асуудал мэдүүлгын проект соо табихадаа Хитадай территори — Тайванние Холбоото Штадууд эзэмдэхэ эрхэтэй гэжэ Хитадай мэдэрхэ тухай эрилтэ хэхэ, эрье шадарайнгаа аралнуудые Хитадай сүлөөлэлгэдэ һаад ушаруулха, Чан Кай-шиин бүлэгтэй Холбоото Штадуудай баталһан договорые Хитадай мэдэрхые баадхаха гэһэн зорилго табина.

Энээниень Хитадай талын зүбшөөжэ шадахагүй байһаниинь сохомтой. Хитад ба Холбоото Штадууд хадаа «Тайвань шадар гү, али ямар нэгэн ондоо газарта хүсэ хэрэглэхэ заналта хэхэ гү, али хүсэ хэрэглэхэ ёһогүй гэжэ американска тала мэдүүлгын дурсагдаһан проект соогоо саашань дурадхана. Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, хоёр удхатай үгэнүүдые хэрэглэн, Тайвань шадар болодог хитад-американска арсалдаае Хитадай дотоодын хэрэгтэй— Тайванние ба эрье шадарайнгаа аралнуудые сүлөөлхэ эрхэеэ бэелүүлхэ ябадалтай худхалдуулха гэһэн һэдэлгэ гаргана гээшэ. Тайванние болон эрье шадарайнгаа аралнуудые Хитадай сүлөөлхэ эрхэтэй байһыень тэрэнэй дотоодын хэрэг гэжэ Холбоото Штадууд тооложо шадахагүй байна гээд хэлсээнэй үедэ американска тала мэдүүлһэн байна. Тайванние Холбоото Штадуудай саашадань эзэмдэхын, Тайванние болон эрье шадарайнгаа аралнуудые сүлөөлхэ эрхэеэ Хитадай бэелүүлхэ ябадалда һаад ушаруулхын тулада, хитад-американска мэдүүлгые Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаадалсахаар найруулха зорилгоор американска талын хоёр удхатай эдэ үгэнүүдые хэрэглэдэг байһаниинь дээрэ хэлэгдэһэнһээ бүришье эли боложо үгэнэ.

Тайванние ба эрье шадарайнгаа аралнуудые сүлөөлхэ эрхэеэ Хитадай бэелүүлгэ, тэрэнэй дотоодын хэрэг болохо байна. Тайванние Холбоото Штадуудай эзэмдэжэ, Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ тэрэнэй хамаадалсалһанһаа уламжалан Тайвань шадар тохёолдоһон уласхоорондын арсалдаае энэ ушартай худхалдуулжа болохогүй гэжэ Хитадай тала үни хада мэдүүлһэн юм. Тайванние ба эрье шадарай аралнуудые ямаршье арга хэрэглэн Хитадай сүлөөлхэ ябадал Хитадай суверенитедэй ба дотоодын хэрэгүүдэй асуудал болоно. Энээндэ Холбоото Штадууд хамааралсаха ямаршье эрхэгүй юм. Мүн хитад-американска мэдүүлгын Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаатай байхые хитадай талын зүбшөөжэ шадахагүй байһаниинь мүн лэ эли байна.

Тайвань шадар Холбоото Штадуудай зүгһөө Хитадта эсэргүүгээр хүсэ хэрэглэһэн ба хүсэ хэрэглэхэ заналта хэдэг байһан туладань. Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондо гараһан арсалдаае хүсэ хэрэглэнгүйгөөр, эбэй ёһоор гуримшуулха гэһэн хүсэл эрмэлзэлгые бэелүүлхын тулада гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө үнгэргэбэл таарамжатай гэжэ хитадай тала тоолоно. Тиихэдэ, американска тала хадаа бодото дээрэнь бэелүүлэгдэхээр хэмжээ болгон гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө хэжэ болохо гэжэ заабашье, иимэ зүблөө үнгэргэхэ тухай асуудалаар өөрынгөө тодорхой хараа бодолые мэдүүлхэһээ арсаһан байха юм.

Мэдүүлгын проект дурадхахадаа, хүлеэн абахын аргагүй эрилтэнүүдые американска талын хэһэн дээрэһээнь эгээл иимэ тобшолол хэжэ болохо байна. Хүсэ хэрэглэхэһээ арсаха тухай мэдүүлгэ толилхые дурадхаһан американска тала ямар зорилго урдаа табинаб гэхэдэ, иимэ мэдүүлгэ хэхыень Хитадай талые баадхаад, Тайванние Холбоото Штадуудай эзэмдэлгые саашадань үлөөхэ ба эрье шадарайнгаа аралнуудые Хитадай сүлөөлхэ ябадалда һаад ушаруулха зорилгоор гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө үнгэргэлгые болзоргүй саг соо хойшолуулхые хүсэнэ гээшэ. Энээниень Хитадай тала ябашье зүбшөөжэ шадахагүй байна.

1955 оной декабриин 1-дэ дурадхаһан мэдүүлгын проект соогоо Хитадай тала Тайвань шадарай район тухай тодорхойгоор дурдаагүй гэжэ американска тала мэдүүлнэ. Гэбэшье, Тайвань шадарай түгшүүрил һуларуулан зайсуулха тухай асуудалые гуримшуулха зорилгоор Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондо хэлсээ хэхые 1955 оной апрельдэ болоһон Азиин ба Африкын оронуудай Бандунгдахи конференци дээрэ премьер Чжоу Эньлайн дурадхаһые зааха хэрэгтэй. Энэ ушар Хитадай 1955 оной октябриин 27-ной проект соо мүн лэ тодорхойгоор хараалагдаһан байгаа. Имагтал американска талын гол ёһон тухай юрэнхы мэдүүлгэ хэхые хүсэһэн ба гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөөн тухай тус мэдүүлгэ соо тодорхойгоор дурдахые буруушааһан дээрэһээнь, Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондо Тайвань шадар гарадаг арсалдаан тухай Хитадай тала 1955 оной декабриин 1-дэ дурадхаһан проект соогоо тодорхойгоор дурдаагүй байха юм. Мүн американска талын мэдүүлһэнэй ёһоор бодотоор бэелүүлэгдэхээр хэмжээн болгон гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөөн үнгэргэгдэжэ болохо байна. Хитад-американска арсалдаануудай тоодо Тайвань шадар боложо магад, хитад-американска арсалдаанай оролсохо байһан тухай хитадай декабриин 1-нэй проект соо хэлэгдэһэн байха юм.

Мүнөө ушар байдал тон эли болоод байна. Хэрбээ, Тайвань шадарай хитад-американска арсалдаан тухай мэдүүлгэ соо тусгаар дурдагдахые американска тала хүсөөд байгаа гээшэ һаа, мүн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө үнгэргэхэ тухай мэдүүлгэ соо тодорхойгоор дурсагдахые тэрэ зүбшөөхэ ёһотой. Октябриин 27-до хитадай талын дурадхаһан мэдүүлгын проект иимэ удхатай байна бшуу. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хитад-американска зүблөө зарлаха тухай мэдүүлгэ соо тодорхойгоор дурсагдахые американска тала хүсэдэггүй байгаа гээшэ һаа, Тайвань шадарай хитад-американска арсалдаан тухай мэдүүлгэ соо тусгаар дурсагдаха тухай эрилтэ хэхэ ямаршье үндэһэ баримтагүй байна. Декабриин 1-дэ хитадай талын дурадхаһан мэдүүлгын проект иимэ удхатай юм. Мэдүүлгэнүүдэй эдэ хоёр проект соо дурсагдаһан пунктнууд алишье талын хүлеэн абажа шадахаар юм. Али нэгэ талын хүлеэн абажа шадахагүй тиимэ юумэ эдэ проектнүүд соо оройдоошье дурсагданагүй. Американска тала хадаа эдэ хоёр проектын али нэгые шэлэхэ ёһотой болоно.

Хитадай территори бологшо Тайванние Холбоото Штадуудай эзэмдээд, Хитадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсажа байһанһаа уламжалан Тайвань шадар түгшүүрил тохёолдоһон байна. Энэ асуудалые эбэй ёһоор гуримшуулхын тулада Хитадай ба Америкын посолнуудай хоорондо хэлсээнэй хэгдэхэ үедэ Хитадай тала ехэ оролдолго гаргаһан байха юм. Гэхэ зуура, американска тала хадаа хэлсээнэй үедэ үгэеэ ойлголсохо ябадалда һаад ушаруулхаһаа гадна, Тайвань шадар сэрэгэй ябуулгануудые бүри ехээр хэдэг болоо. Хитадай тала хадаа хитадай ба американска посолнуудай хоорондохи хэлсээнүүдэй мүнөөнэйхидөөл адляар унжагайржа байһан ябадалые, Хитадай өөрынгөө суверенэ эрхые бэелүүлхэ хэрэгтэнь һаад ушаруулха зорилгоор эдэ хэлсээнүүдые Холбоото Штадуудай хэрэглэхэ гэжэ оролдожо байһан ябадалые зүбшөөжэ шадахагүй байна.

Һунгуулиин хуулиин проектые Египедэй Министрнүүдэй Совет һайшааба

КАИР, мартын 5. (ТАСС). Министрнүүдэй Соведэй ээлжээтэ бэшэ заседани мартын 3-да боложо, премьер-министр Насер түрүүлэгшээр һуугаа. Һунгуулиин шэнэ хуулиин эсэсэй текстые Министрнүүдэй Совет һайшааһан байна.

Һунгуулиин шэнэ хуули мүнөө дээрээ хэблэлдэ толилогдоогүй байһаар. Министрнүүдэй Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан хуулиин проектдэ шухала хубилалтанууд оруулагдаа. 21 наһатай болоһон хүнүүд һунгалтада хабаадахаар урда тээнь хараалагдаһан аад, 18 наһатайһаа хабаадалсаха гэжэ тогтоогдоһон байна гээд газетэнүүд мэдээсэнэ.

Һунгагшадай наһанай цензые хубилгаһанһаа уламжалан һунгагшадай тоо 1,5 миллион хүнөөр олон болохо байна гэжэ национальна хүтэлбэриин министр Ватхи Радван пресс-конференци дээрэ мэдүүлээ. Египедэй түүхэдэ анха түрүүнээ эхэнэрнүүдтэ голосовалха эрхэ үгтэбэ гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Сэрэгэй албан хэгшэдтэ—рядовой ба мүн командна составта голосовалха эрхэ анха түрүүнээ үгтэһэн байна. Һунгуулиин хуулиин ёһоор, үзэг бэшэг мэдэхэгүйшүүлдэ хизаарлалта хэгдэхэгүй юм.

Элитэ врач-негрые США-дэ алаба

НЬЮ-ЙОРК, мартын 5. (ТАСС). Негритянска элитэ ехэ врач Джеймс Харрстон Ганн үсэгэлдэр үдэшэ өөрынгөө гэртэ алуулаа гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Дейтонһоо (Огайо штат) мэдээсэбэ.

ВЛКСМ-эй делегаци ГДР ошохоёо мордобо

Немецкэ сүлөөтэ залуушуулай Союзай Центральна Соведэй уряалаар Германска Демократическа Республика ошохоёо ВЛКСМ-эй делегаци мартын 5-да Москваһаа мордобо. Нүхэд В. Е. Семичастный, (делегацииe хүтэлбэрилэгшэ), В. Т. Богатырев, Ю. П. Воронов, Л. С. Савельева, В. В. Сокол, Б. Н. Темиков, З. Н. Тимофеева гэгшэдһээ делегаци бүридэнэ.

Немецкэ сүлөөтэ залуушуулай Союзай байгуулагдаһаар арбан жэл гүйсэһэнэй ойн баярта делегаци хабаадалсаха юм.

Советскэ Союзда ерэхэ тухай Советскэ правительствын уряалые Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ги Молле, Гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Пино хүлеэн абаба

Францида болон СССР-тэ хамаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада өөһэдтөө таатай үедэ СССР-тэ ерэхыень Советскэ правительствын уриһан уряалые Франциин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ г-н Ги Молледэ ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр г-н Кристиан Пинодо СССР-һээ Францида байдаг Посол С. А. Виноградов һаяхан дамжуулан үгөө.

Советскэ правительствын энэ уряалые г-н Ги Молле, г-н К. Пино хүлеэн абаад, Москвада майн 14-дэ ерэхээр бэлэн байһан тухайгаа элишэлэн мэдүүлээ.

(ТАСС).

ГДР-эй ба ДРВ-гэй хоорондо худалдаа наймаан ба түлөөһэн тухай хэлсээн баталагдаа

БЕРЛИН, мартын 4. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын ба Вьетнамай Демократическа Республикын хоорондо 1956 ондо эд бараа андалдан абалсаха ба түлөөһэн тухай хэлсээн Лейпцигтэ баталагдаа гэжэ АДН агентство мэдээсэбэ.

Энэ хэлсээнэй ёһоор, ГДР хадаа фармацевтическэ зүйлнүүдые, химикали, фототовар, тэрэшэлэн металл болон модо болбосоруулгын промышленностьда хэрэгтэй болохо машинанууд болон станогуудые ДРВ-дэ худалдаха болоо. ДРВ хадаа тоһото культурануудые, фрукт, кофе, модо, бамбук болон бусад товарнуудые ГДР-тэ худалдаха болоһон байна.

Советскэ Союзда зорюулагдан ашаанай судна бүтээгдэбэ

ПАРИЖ, мартын 4. (ТАСС). Советскэ Союзай захилаар бүтээгдэһэн «Иван Сеченов» гэжэ ашаанай судна Бордодохи «Жиронда» гэжэ судна бүтээлгын верфьдэ үсэгэлдэр уһанда табигдаа.

Индонезиин далайн-сэрэгэй флодой делегаци Пекинһээ бусаба

ПЕКИН, мартын 5. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Индонезиин далайн-сэрэгэй флодой штабай начальник контр-адмирал Субиякто, мүн Индонезиин далайн-сэрэгэй флодой делегациин гэшүүд үсэгэлдэр Пекинһээ самолёдоор ниидэн гараа.

Хитадай оборонын министрын орлогшо ба далайн-сэрэгэй флодые командалагша адмирал Сяо Цзин-гуан, Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин генеральна штабай ба политуправлениин түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн Индонезиин хэрэгүүдээр Хитадта байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Анвар Сани делегациие үдэшөө.

Финляндида бүгэдэниитын забастовко үргэлжэлһөөр

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 4. (ТАСС). Финляндида бүгэдэниитын забастовко 3 үдэр соо үргэлжэлжэ байна. Тэрээндэ хабаадагшад салин хүлһэ нэмээхэ эрилтэ хэнэ. Хельсинкидэ, Тамперэдэ ажалшадай суглаанууд болоо. Тэдэнэр забастовко хэгшэдэй эрилтэнүүдые дэмжэһэн байна.

Английска худалдаа наймаанай судные чанкайшистнууд буудаба

ЛОНДОН, мартын 5. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын эрье шадарай уһанда ябаһан английска худалдаа наймаанай суднануудта һүүлэй үедэ чанкайшистнууд добтолдог боложо байнхай.

Рейтер агентствын корреспондентын Гонконгһоо дамжуулһанай ёһоор, Байцюаньдао арал дээрэ байдаг чанкайшистнуудай батарей «Доринтия» гэжэ английска худалдаа наймаанай судные үсэгэлдэр буудаа. Тухайламжын ёһоор, энэ судна Шанхай орожо ябаһан байна.

МНРП-гэй нэгэдэхи съездын 35 жэлэй о

МНРП-гэй нэгэдэхи съездын болоһ газарта мүнхэлэлгын доска табигда

1921 оной мартын 1-дэ Кяхта городто, мүнөө гостиницын байһан гэртэ, Монголой Арадай Революционно партиин нэгэдэхи съезд болоһон юм. Энэ съезд дээрэ МНРП эмхидхэгдээ гэжэ соносхогдоһон байгаа. Эдэ үдэрнүүдтэ Монголой Арадай Республикын ажалшад МНРП-гэй нэгэдэхи съездын 35 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байнхай.

Энээнтэй дашарамдуулан, Монголой Арадай Революционно партиин Центральна Комитет МНРП-гэй нэгэдэхи съездын болоһон газарта —Кяхтын гостиницын байрада мүнхэлэлгын доска табиха гэжэ шиидэһэн байна. Мүнхэлэлгын доска табилгада зорюулагдаһан городой ажалшадай митинг һаяхан Кяхтада болоо. КПСС-эй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр А. У. Модогоев митинг нээхэ зуураа, монгол ба советскэ арадуудай хоорондохи эбдэршэгүй хани барисаан тухай хэлээ. МНРП-гэй нэгэдэхи съездын ой хадаа Советскэ Союзай болон Монголой Арадай Республикын хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо ба харилсан туһалалсалгын Договор баталһанай 10 жэлэй ойтой тудаһан байна.

Митинг дээрэ МНРП-гэй ЦК-гэй гэшүүн, МНРП-гэй Сэлэнгын аймагай комитедэй нэгэдэхи секретарь Бимбадорж Монголой Арадай Революционно партиин Центральна Комитедэй үмэнэһөө үгэ хэлээ.

—Монгол арад хадаа Арадай Революционно партиингаа хүтэлбэреэр, мүн агуу ехэ Советскэ Арадай ахадүүгэй үнэн сэдьхэлэй туһаламжаар ажахын болон культурна байгуулалтадаа ехэхэн амжалта туйлаад, орон дотороо социализм байгуулжа эхилээ,—гэжэ нүхэр Бимбадорж хэлэбэ.

«Интернационалай» һүр халанта хүгжэмэй аялган сагаан нэмэргэ бүд аргаахан жа, алтан үзэгүүдээр бэшэг мүнхэлэлгын доска сугларагш урда харагдаба. Тэрээн дээрэ м лоор иигэжэ бэшэгдэнхэй:

«Монгол Ардын
Хубьсгалт намын
Анхдугаар их
Хурал 1921 оны 3-р
Сард энд болжээ».

Удаань городой ажалшадай нэһөө Кяхтын педагогическа у щиин директор нүхэр Матюше үгэ хэлээ.

**

Монголой Арадай Республ наукануудай комитедэй научна дэлмэрилэгшэд нүхэд Сэрод Лубсандэндэб гэгшэд МНРП ЦК-гэй делегацитай хамта тада ерэлсээ.

Монголой Арадай Революци партиин түлөөлэгшэд академик ручевой нэрэмжэтэ хизаар о шэнжэлэлгын Кяхтын музейдэ жо, монголой скульпторнуудай наринаар хэһэн Сүхэ-Баторай Сүхэ-Баторай болон Чойбал барельеф, МНР-эй гүрэнэй гер монгол арадай ажахын болон турын хүгжэжэ байһание ха һан хэдэн олон фотозурагуудые муудые музейдэ бэлэглэһэн ба

МНР-эй айлшад Монголой дай Революционно партие э хэгшэдэй болон хүтэлбэрилэг Кяхта городто байһан, ябаһа зарнуудта ошожо үзэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МНРП-гэй гациин гэшүүн нүхэр Сэроджа хэлэжэ байна.

Текстнь **А. Нагаслае**
фотонь **А. Сурмач**

Редакторай орло
О. ГОМБОЕ

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ҺЭРГЭЭН БОДХООХО ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ГУРБАДАХИ УРЬҺАЛАМЖА

1956 оной февралиин 26-да Кировоград городто болоһон шүүбэриин 15-дахи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудай серинүүд ба облигацинуу удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаа:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№
040107	05*)	1 000	045375	19*)	1 000	050303	1—50	200	055565	30*)
040315	06*)	1 000	045539	39*)	1 000	050582	1—50	500	055588	19*)
040359	1—50	500	045589	01*)	1 000	050704	02*)	1 000	055751	1—25
040585	10*)	1 000	045707	18*)	5 000	050760	23*)	1 000	055782	1—50
040667	1—50	500	045757	1—50	200	050858	1—50	200	055827	1—50
041097	05*)	1 000	045800	14*)	1 000	051065	29*)	1 000	055838	08*)
041247	08*)	1 000	046311	28*)	1 000	051267	1—50	200	055954	46*)
041270	02*)	1 000	046342	1—50	500	051408	47*)	5 000	055986	08*)
041416	05*)	1 000	046458	24*)	1 000	051556	28*)	1 000	056010	40*)
041541	11*)	5 000	046494	1—50	500	051621	1—50	200	056356	07*)
041661	44*)	1 000	046513	1—50	500	051831	32*)	1 000	056532	30*)
041688	1—50	500	046758	1—50	500	051909	14*)	10 000	056577	24*)
041817	1—50	500	046771	24*)	1 000	051919	24*)	1 000	056619	14*)
041957	32*)	1 000	046946	1—50	200	051936	1—50	500	056810	1—50
042096	1—50	200	047065	07*)	1 000	052057	44*)	5 000	056996	03*)
042168	28*)	1 000	047098	08*)	1 000	052181	31*)	1 000	057064	1—50
042215	16*)	1 000	047390	45*)	1 000	052194	1—50	200	057291	1—50
042421	05*)	1 000	047567	44*)	50 000	052446	05*)	1 000	057687	29*)
042458	1—50	500	047656	44*)	1 000	052719	16*)	1 000	057934	32*)
042570	02*)	1 000	047809	20*)	1 000	052851	1—50	500	057942	1—50
042597	38*)	1 000	047881	05*)	1 000	053105	24*)	1 000	057955	06*)
042778	08*)	1 000	047917	34*)	5 000	053336	40*)	1 000	057958	09*)
042821	02*)	1 000	048045	12*)	1 000	053339	22*)	5 000	058087	20*)
042850	25*)	1 000	048147	33*)	1 000	053591	05*)	1 000	058262	1—50
042870	19*)	1 000	048205	1—50	200	053664	1—50	500	058615	30*)
043065	32*)	10 000	048311	1—50	500	053742	08*)	1 000	058735	45*)
043069	36*)	1 000	048381	32*)	1 000	053778	1—50	500	058836	09*)
043147	32*)	1 000	048441	1—50	200	054087	1—50	500	058905	14*)
043367	48*)	1 000	048584	1—50	200	054145	16*)	1 000	059066	19*)
043388	1—50	200	048668	08*)	1 000	054189	21*)	1 000	059158	24*)
043493	1—50	500	048716	18*)	1 000	054268	45*)	1 000	059192	1—50
043558	19*)	1 000	048850	50*)	1 000	054332	07*)	5 000	059226	08*)
043743	38*)	1 000	048852	44*)	1 000	054404	16*)	1 000	059334	38*)
043880	36*)	1 000	048937	13*)	1 000	054456	36*)	1 000	059336	06*)
043903	1—50	500	049019	05*)	1 000	054799	29*)	10 000	059433	1—50
043946	1—50	200	049093	41*)	1 000	055046	1—50	200	059641	1—50
044000	1—50	500	049224	1—50	200	055237	12*)	1 000	059666	50*)
044158	1—50	200	049464	05*)	1 000	055257	08*)	1 000	059712	48*)
044825	22*)	1 000	049618	08*)	1 000	055311	46*)	1 000	059805	41*)
044902	29*)	1 000	050099	1—50	200	055317	1—50	200	059910	07*)
045011	28*)	1 000	050182	19*)	1 000	055348	10*)	1 000	059918	11*)
045210	1—50	200	050295	04*)	1 000	055488	46*)	1 000	059941	1—50

*) Энэ серин облигацинуудай нүгөөдэ 49 номерто тус бүриин 200 шүүбэри тудаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түр ажалшадай депутадуудай Кировоградска областной гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо М. А. АВГ Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИР

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59 пропаганды и переводов — культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00707. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №